

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

1-hasábos pejt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási pejt sora 40 fillér.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, november 16.

Mai számunk főbb közleményei:

- A trónörökös pár utazása.
- A városatyá választások.
- Nincs döntés.
- A vesztőhely Aradé.
- Kossuth balesete.
- Estély Steinhellnénál.
- Eltűnt gavallér.
- A liliomrend mulat.
- Decemberben új választások lesznek.
- Tarkaságok.

Egy választás tanúságai.

Arad, november 15.

A város második kerületében, a hol két törvényhatósági helyre vasárnap választást tartottak, Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök kisebbségben maradt. A választásnak ez az eredménye nagy meglepetést, s ép oly föltűnést keltett. Nemosak azért, mert Lakatos Ottót a választás alkalmával egymásnak gyürkőző pártok mindegyike jelölte s így a megválasztását biztosra lehetett venni. De föltűnő volt azért is, mert a múltban, valahány rendfőnököt a törvényhatósági bizottsági tagságra jelöltek, valamennyit, szinte küzdelem nélkül választották meg. Lakatos Ottó elődei: Jánossy Demjén, Csák Czirjék dr. az első kerületben kaptak mandátumot, a hol a nem katolikusok vannak többségben; s valahányszor az ő nevük a szavazó lisztán szerepelt, a választópolgárok összesége szinte féltő gond-

dal ügyelt arra, hogy ahhoz a névhez se ceruza, se ragasztó cédula ne érjen.

Ha csak a tényt tekintjük, hogy annak a felekezetenek, amelynek hívői Arad város többségét alkotják, első papját a városatyá-választásnál elbukatták, — akkor súlyos méltánytalanság esett meg úgy az illető felekezeten, mint a rendfőnökön, aki tiszténél fogva egyúttal az aradi róm. kat. egyház plébánosa. Régi, tisztos és csak ritkán megtört elvé lett Aradon, hogy minden felekezet papja helyet foglaljon a törvényhatóságban. Nem azért, mintha az illető felekezetek érdekei a törvényhatóságban védelemre szorulnának; mert ha erre lenne is eset, a védelmet elláthatják az illető felekezetek a törvényhatóságban levő tagjai. Mégis, az a tisztelet, amely a papi talár viselőjét kell, hogy körülövezze, s amelynek teljessége ad neki erőt arra, hogy hivatását illendően folytassa, ez a tisztelet vált teljessé azzal, hogy a vezető pap előtt a választó-polgárok is meghajtották lobogójukat.

A vasárnapi választást azonban nem lehet ebből a szempontból tekinteni. A közhangulat figyelői még csak az elhibázott választási taktikának se tudhatják be Lakatos Ottó kimaradását. A második kerület választópolgárainak döntésében kifejezésre került az, hogy Lakatos Ottóban nemcsak az aradi katolikus egyház ve-

zető papját tekintik, hanem egy olyan társadalmi és politikai iránynak esz-közét, előharcosát, amely irány ebben a városban gyökeret verni, terebélyes fát hajtani sohase fog.

A felekezetek között való választásnak minél magasabbra építése, a közöttük élő polgári szolidaritás és béke megbontása s a szétválasztott felekezetek egyikének a papság politikai céljai és érdekeiért való tömörítése: ez az az irány, amelyet Lakatos Ottó mind szélesebb körű tevékenységgel s objektivitásából mind többet vesztő buzgósággal szolgál. Lehet: ő maga nem ultramontán, nem türelmetlenkedő s nem fölesküdt szolgálja a klerikalizmusnak. Nem tudunk olyan nyilatkozatáról, irásáról, a melyből ezt bebizonyítottunk lehetne venni. De azok az érdekcsoportok, országos tömörülések, amelyek szervező munkáját Aradon és a vármegyében ő egyengeti, a melyek propagandája már az ő egyenes munkája: például a *Katolikus Népszövetség*, a *Keresztényszociális Szövetség*, már határozott klerikalitás szövetkezések s ha maguk talán (a mint emlegetni szokták) nem üznek is politikát, de mindenesetre a klerikalitás politikájának fegyverei. S ha Lakatos Ottó neve ezekkel a szervezetekkel kapcsolatba jutott, akkor nem csodálhatja ő, nem csodálhatja senki, ha benne az ultramontán törekvések képviselőjét látják, s ha az ő személyének sérelmével jut kifeje-

A kis gyerek tragédiája.

Írta: Sas Ede.

Az apám egyszer nagyon megvert... Először és utoljára életében. Elesen, égő sajtó az ütések nyoma és én lázadó haraggal, vad gyűlölettel gondoltam rá, igazságtalan kinzómra. S utána csakhamar megtudtam, hogy életében semmi sem okozott neki oly gyöttrő fájdalmat, minthogy akkor engem kegyetlenül és igazságtalanul meg kellett vernie. Majdnem öngyilkosságba kergette a dolog. Már ott állott a víz partján... és én akkor végtelenül megsajnáltam és végtelenül megszerettem. Elmondom ennek a történetét.

I.

Emlékezetem egy alacsony házikóba visz, amely egy hepehupás kövezetű, szűk utcában kuporgott. Olyan kis városban laktunk, amely se nem falu, se nem nagyváros, hanem mind a kettő rossz oldalait egyesíti magában. Mi gyerekek nem játszhattunk szabadon az utcán, de még az udvaron sem, hanem a fülledt, beüvegelt folyosón voltunk bebörtönözve. Az udvaron ugyanis gyönyörű, ragyogó virágágyak voltak s a ház urnője görcsöket kapott a gondolatra, hogy a gyerekek össze találják taposni. Valami jámbor kanonok nővére volt, akinek nem volt egy macskája se és házát utóbb is a káptalanra hagyta. Mi gyerekek hát az üvegen keresztül néztük az illatozó szinompás paradicsomot. Pe-

dig sokan voltunk mi gyerekek. Nekem két kis hugom volt és egy kis öcsem. S velünk még sok gyerekes család lakott a folyosón. Mi, apró rabok, együtt néztük a tarka virágok felett csapongó lepkeket és elgondoltuk, hogy a pillangó boldogabb, mint mi. Azokat nem tilthatja el a virágoktól a kanonok nővére...

Különösen az apám nézte igen szomorúan a virágokat, amikor hivatalából haza jött és föl és alá sétált a folyosón, néha-néha egy-egy borus pillantást vetve a tőlünk elzárt kerteskére. Ennél a pillantásnál csak az volt borusabb, amelyet ránc, gyermekeire vetett. Olyankor az édes anyánk oda sompolygott hozzá, átölelte és lágy szóval vigasztalta:

— Ugyan ne busuld magad agyon. Hiszen lassan-lassan majd kifizetünk mindent...

Én persze akkor nem értettem édes anyám szavait, nem érttem a tömérdek adósság terhe alatt görnyedező kis hivatalnok nyomorúságát. De az anyám vigasztalása nem vált be; sőt édes apám mindig szófukarabb és sötétebb arcu emberré változott, egy nap pedig egész kétségbeesve jött hivatalból haza. Bennünket kiküldtek a szobából és mi szepegve figyeltük, miről beszélhetnek odabenn? Mi bekérekedtünk: apám mereven nézett maga elé, anyám pedig esőndesen sirdogálva készítette nekünk a vacsorát, amihez ők ujjal se nyultak — de mi tagadás, mi torkos étvágygyal ettünk. S néhány nap múlva édes anyám azt újságolta nekünk:

— No gyerekek, elköltözünk innen. Nagy-nagy kertbe, ligetek, erdők, hegyek közé.

Egész nap szabadon kóborolni a virágos, dalos erdőben, ahol az aranyásó törpék laknak! Ujongó szívvel hallottuk a megváltás hírért az üveges börtönből. Csak azt nem értettük, miért szivárog édes anyánk pilláin a könny, mikor ezt a nagyszerű újságot mondja?

II.

A vonat valóban a Meseország bábijos tündérvilágának közepette állott meg velünk. Óriás, fenyves borította hegyek közepette úgy mosolygott az ékes, színes völgy, mint mikor a nagyanyó egy csomó tarka virágot vesz a kötényébe. A virágágyak mintha eleven, ezerszia drágakövekkel volnának telehíntve. S az illatos virulás közepette cifra tornyos épület emelkedett, széles verandája telistele hófóhérrá díszített asztalokkal. Vidám vendégseregnek húzta a cigány. Csak az volt a furcsa, hogy a nevető virágok közt, a lombhullató utak árnyában itt is szomorú, sápadt alakok vonszolták nehezen a beteg tagjaikat. Istesem! Hát mindenütt van szomorúság a világon?

— Ez a fenyőligeti fürdő! — mondotta édes anyánk. — Gábor bácsi a gazdája, aki most szállást ad nekünk. Viseljétek magatokat illedelmesen, alázatosan és szőltsátozátok őt mindig kedves Gábor bácsinak, mert ő nagyot tett most velünk...
Azzal megindultunk a fürdő-épület felé és

zésre az, hogy ez az irány itt nem tetszetős és barátságos otthonra Aradon nem várhat.

Mert igazsággal nem lehet állítani, hogy Lakatos Ottó dr. és hiveinek munkája semmi egyéb, mint a katolikus hitélet fejlesztése. Hoensbrolech gróf, az ismert nevű német politikai író Bülowhoz írt levelében szépen fejti ki, hogy hol végződik a hitbuzgóság és hol kezdődik az ultramontanizmus, amely a hithűséget politikai és társadalmi célokra akarja kihasználni. Azok a törekvések, amelyek képviselői Lakatos Ottó hívására egyre nagyobb számmal látogatnak el Aradra — Göröcsöni Dénes, Szentiványi Károly, Huszár Károly és mások — már jóval túl vannak azon a határon, ahol a harcos klerikalizmus kezdődik. Még azt is megengedjük, hogy mindez akkor is megtörtént volna, ha nem Lakatos Ottó dr. az aradi plébános, hanem má. E-zünkbe jut Madách mondása, hogy nem akkor jó a lap, amikor a kakas kukorékol, hanem a kakas kukorít akkor, ha a felkelő napot látja. A klerikalizmus ködbe vont napja az egész országban előretör s mind több az ujjongó kakas, amely üdvözli. S ha így Lakatos tulajdonképpen a változó idők, a helyzet alakulása sodorta abba a szerepbe, amelyet most megtatnunk kellett, — nem szólva arról, hogy neki tetszetős-e ez a szerep, vagy sem: akkor még kevésbé szól a választók ítélete Lakatos Ottó sz. mélye s az aradi katolikus plébános ellen, hanem egész éle a klerikalizmusnak a mi kerítésünkben is bekandikáló holdsugarait illeti.

Komoly, dolgos, a maga érdekeiért békén dolgozó polgárság lakja ezt a várost. Még arra se kapható, hogy politikából egymásra vaduljon, testvér-fejeket beverjen. De az még meszebb marad a lelkétől, hogy egyik a másikban a felekezetet keresse, a

felekezet különbözőségét éreztesse, meggyűlölje. — csak azért, hogy ezzel a klerikalizmus törekvéseknek adjon tőkét. Kivételek, egyesek akadhatnak, de az egyeseket akárminő csodaszerelemmel kovácsolják egymáshoz: a többség mindig liberális, testvéries és békeszerető lesz. Aki erre a névre: aradi polgár, büszke, az nem fog különbséget keresni a másik aradi polgárban azért, mert annak más a templa, papja, kántora, imakönyve.

+

A trónörökös-pár utazása.

Ferenc Ferdinánd a német császárnál.

Távirati tudósítás.

Arad, november 15

Scharlottenburgból táviratozzák: Vilmos császár és Ferenc Ferdinánd főherceg nejével, valamint a kísérettel fél 4 órakor automobilon ideérkeztek, megtekintették az I. Vilmos császár mauzoleumot és a scharlottenburgi kastélyt. Vilmos császár ezután vendégeit automobilon kikísérte a pályaudvarhoz, a honnan a főherceg és neje 4 óra 15 perckor elutaztak. A magas vendégek Augusztia Viktória császárnőtől már az új palotában bucsuztak el.

Potsdamból táviratozzák: A császár Ferenc Ferdinánd főherceggel, a trónörökösrel és a többi vadászvendéggel 11 óra 25 perckor este Wildpark állomásra ért és az új palotába ment.

Berlinből táviratozzák: A Norddeutsche Allgemeine Zeitung a következőket írja: Csütörtök óta császárnál Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökös és fenséges neje, Hohenberg hercegnő szívesen látott vendégeként vannak jelen. Uralkodók és a Habsburg korona jövődébéli örököse között évek sora óta az őszinte nagyrabecsülés és szívélyes barátságtól áthatott viszony fejlődött ki. Minden újabb találkozás csak hozzájárult ahhoz, hogy ezt az érzületet fenntartsa és szilárdítsa. Ily örövendes alkalmakban különösen a folyó év volt gazdag, minthogy uralkodók és a főherceg trónörökös ezalatt az időszak alatt immár ötöd-

szőr találkozhatnak. A német nemzet széles rétegei a Hohenzollern és Habsburg uralkodóházak között fennálló benső bisalomteljes viszonyban, a mellett a megingathatatlannak bizonyult szövetség mellett, a mely most már egy emberöltő óta a két uralkodóház birodalmait összeköti, újabb nagybecsű köteléket lát, amely hasonlóképpen mint a szövetség, tradícióvá vált. Ugy a mint a Habsburg monarchia tiszteletreméltó uralkodója baráti érzületét az első Hohenzollern császárról csorbítottanul átvitte fiura és unokára, aképpen uralkodó fejedelmünk is hű tisztelettel van eltelve Ferenc József császár és király iránt és a főherceg trónörökösrel barátsággal és vonzalommal van összekötve. Így a trónörökösnek és fenséges nejének német földön való jelenlegi tartózkodása is újabb láncszem lesz azoknak az eseményeknek sorában, amelyek a két uralkodó közt fennálló benső viszonyt a legszeleesebb köröknek is nyilvánvalóvá teszik.

Berlinből jelentik: Ferenc Ferdinánd főherceg és Hohenberg Zsófia hercegnő ma délután résztvettek az itteni katolikus templomban az istentiszteleten és azután Frigyes Leopold herceget és nejét Glinikében meglátogatták. Délután 1 órakor Ferenc Ferdinánd és neje Vilmos császár reggelijén vettek részt és ugyancsak jelen voltak a görög trónörökös és neje is.

MULATSÁGOK.

(=) Kereskedői társas-esték. Az Aradi Kereskedők Köre legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy a kereskedői közszellem fejlesztése, a közérdekű kereskedői ügyek iránt való érdeklődés fejlesztésére minden második kedden kereskedői összejöveteleket rendez, amelyek mindegyikén valamely aktuális és a kereskedőket legközelebb érintő ügy fog egyszerű formák között ismertetés, megvitatás és tárgyalás tárgyává tétel. Az első ily este kedden, november 16-án lesz a kör helyiségében (Szabadság-tér 7. I. em.) s erre a kör tagjai s a többi érdeklődő kereskedők ez uton hívatnak meg. Az est tárgya a mértékhitelítés ügye lesz, ami annál közelebbről érinti az aradi kereskedőket, mert egy részükre nézve most folyik az időszakos mértékhitelítés, más rész pedig a jövő év elején kerül sorra s a kereskedőkre nézve fontos érdek megismerni az

én hallottam, amint az apám menetközben oda sugta az anyámnak:

— Még a vasutnál se várt reánk senki...

— Ne vedd rossz néven, — sugta vissza békítőn anyám. Most van a szezon közepe; sok dolog van a vendégekkel...

Egész kis családnak beállított egy füstfelhős, szürke irodába, ahol kitárt, számokkal teleírt könyvek előtt ült egy köpcös, pohos, szurós szemű uraság.

— Megérkeztünk, Gábor, — sietett hozzá anyám. — Még egyszer köszönjük jószágodat...

— Jó, jó, — felelt a nagybácsi és előbb még meggondolta, hogy felálljon-e a számadásai mellől. — Hát Isten hozott benneteket. Majd a Gáspár megmutatja a lakástokat. Most bosszúságok meg, sok a dolgom! ki kell írnom a heti számlákat.

Mi, édes anyánk utasításához képest kezét akartunk oszokolni a bácsinak, akármiyen riasztó sündisznó is volt a mogorvasága. De ő nem engedte: olyan bessegető mozdulatokat tett, miut mikor az ember boszusan kergeti el a tolakodó legyeket...

III.

A mező, az erdő valóban gyönyörű volt és korlátlanul a miénk volt! Aranyos virágával, piros számocájával nem parancsolt a kanonok nővére. De csodálatos: azért mi mégis visszavágytunk ebből a hüvös-bájos paradicsomkertből a mi szűk, fojtott levegőjű, esőtől összehajszott levegű folyosóinkra. Mert ott békésen eljászogtunk a magunkszőrű szegény szom-

szédok gyerekeivel, míg itt a dúsgazdag Gábor bácsi gyerekei ugyancsak megkeserítették az életünket. Valóságilag megmérgezték számunkra a mező illatát, a ló vizét, a madarak énekét, a fenyvesek levegőjét... Nem rokonainknak, nem játszópajtásoknak tekintettek bennünket, hanem kis családunknak, akik az ő kényük-kedvüknek menthetetlenül ki vannak szolgáltatva. Hányszor ököbe szorult a kezem, amikor a neveletlen, rakoncátlan kamaszok szelid, légynek se vétő hugocskám haját cibálták! Édes anyám, ha látta, mindig felve csitított bennünket:

— Ne! Csak ne sirjatok! Hiszen Gábris meg Misi jó fiúk. Csak tréfálnak. Ne hogy panaszkodni merjtek Gábor bácsinak! És az apátoknak se szabad megmondani semmit...

És keserű, mély sóhajlás szakadt föl az édes anyánk melléből — és mi engedelmeskedtünk és türtünk mindent. De egy délután betelt a mérték. Iduska hugom fölült a kerti hintára és vígan röpdösött a levegőben, amikor ott termett a legnagyobbik jó fiu, a Gábris és ráripakodott durván:

— Hogy mertél felülni a mi hintánkra, te kis semmirekellő?

Azzal letaszította a megrémült kis leányt úgy, hogy az a kövecseken véresre sebezte az arcát. Én nem tudtam tovább türtöztetni a dühömet. Hiszen eleget türttem én a kis kamasztól, pedig sokkal gyengébb volt nálam. Rárontottam és a földre pertem és ütésre emeltem a kesemet, — ami-

kor éles sikoltás, vad, goromba kiáltás hangzott föl körülöttem.

— Imre, az Istenért! — sikoltott édes anyám és lerántott a kamaszról, aki így megmenekült attól, hogy szegény, vérző hugocskámért boszut álljak rajta.

Ott állott dühötől szederjes, gutaütéses arccal Gábor bácsi is. És ott állott mellettem reszketve az apám is, mint egy félnék árnyék. Az apám, aki elvesztette hivatalát, aki most családostul a sógora kegyelemkenyerét ette s egy kis irka-firkát biztak rá néha, hogy legalább valamivel meg szolgálja a keserves betevő falatot...

— Hát ez a köszönet, — rikácsolta Gábor bácsi toporzékolva. — Ilyesmit kell eltűrni az én fiamnak a te neveletlen kölykedtől? Már sokat panaszkodtak a gyerekeim, de hallgattam. Hanem most már elég! Vagy emberségre tanítod a fiokót vagy...

Apám egy lépést tett a dühöngő ember felé. Valami lázadó merész szót akart az arcába vágni. De tekintete anyám esdő, rimádkodó tekintetével találkozott... Akkor elkecserepedve megragadott engem. Behurcolt a szobájába. És Gábor bácsi elégedetten hallhatta, hogy jajgattam én, a bűnös, a megérdemelt büntetés alatt...

IV.

Ott feküdtem sajgó, kékfoltos tettel az ágyamban. Kis testvéreim már álomba sirták magukat. Én nem tudtam aludni. Az ütéseknél sokkal jobban fájt a fellázító igazságtalan-

új rendelkezéseket, amelyek elmulasztása 200 K-ig terjedhető bírságot von maga után. A tárgy elbárája ez uttal a kör titkára lesz. Az este 9 órakor kezdődik.

A városatya választások.

Schvarcz Zsiga, Szántay, Meisztrovics győzelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 15.

A tegnap lezajlott városi képviselő választásokon a II. kerület polgársága bizalmával Schvarcz Zsigát és Szántay Lajost tüntette ki, míg a III. kerületben Meisztrovics Jánost segítették győzelemre a választók. A megüresedett mandátumok gazdát kaptak.

Schvarcz Zsiga a tegnapi győzelemmel 1913-ig törvényes tagja lett a közgyűlésnek, melynek munkájában a választási aktus felülbizárlása után azonnal résztvehet, Szántay Lajos és Meisztrovics János mandátumai pedig a jövő évben lejáró megbízásokkal együtt veszítik érvényességüket.

Ez a tegnapi alkotmányos küzdelem az időközi választások mögött meghuzódó közönyösséggel indult. Amíg a jelöltekben a kerületek választó polgársága meg nem állapodott, addig egy kevés izgalom élt a lelkekben, de a hivatalos kandidálás nyilvánossá tétele után nyugalom és nemtörődomség közepette várta mindenki a választások napját, melynek legmeglepőbb eseménye az egyik hivatalos jelöltnék, Lakatos Ottó minorita rendfőnöknek négy szavazattal történt elbukása.

A választások — mint említettük — minden feljegyzésre méltó incidens nélkül történtek meg. Csak a II. kerületben a skrutinium alkalmával gyűlt össze nagyobb tömeg a választóhelyiségben, amely nagy lelkesedéssel, zajos éljenzéssel vette tudomásul Vizer Lajos választási elnöknek kijelentéseit, amelyekkel tudtára adta a közönségnek, hogy Schvarcz Zsigát 266, Szántay Lajost 200 szavazattal választották meg a leadott 428 szavazat osztályozása után.

*

Reggel kilenc órakor nyitotta meg Vizer Lajos elnök a Weitzer-utcai polgári fiúiskola

egyik termében a hivatalos aktust és miután a bejelentett bizalmi férfiakat, Nagy Kálmánt és Hönig Ottót igazolta, felszólította a választókat jogaik gyakorlására.

A pártok vezető férfiai a választási irodákban kiadták a rendelkezéseket. A függetlenségi párt irodája a Weitzer-utcai egykori Gyulai-házban volt, ahol, akárcsak egy országgyűlési képviselőválasztás alkalmával, nyilván tartották a szavazókat, kiadták az utasításokat és vezették a leszavazottak jegyzékét.

Előre kiszámították, hogy délután négy óráig négyszázhusz választó jelenhetik meg az urnánál, ha megszakítás nélkül — egy percre sem függesztve fel az aktust — folyik a szavazás. Reggel kilenctől délután négyig tartó idő: négyszázhusz perc és minden választó igazolása, nevének a jegyzőkönyvbe való bevezetése, a lajstromokban való kereséssel együtt, egy percet vesz igénybe. Ime, a választásra milyen befolyást gyakorol az évszak.

A kipróbált választási rókák feljegyzéseinek egyik legérdekesebbje ez a megfigyelés. És tényleg 428 ember szavazott le. Majdnem matematikai pontossággal vált be a jóslás.

Az első szavazó Lukácsy Lajos ügyvéd volt. Utána Robitsék Samu, Kohut Gábor, Fersch Ödön, Csécsy Imre adták le szavazó jegyeiket. Simán és fennakadás nélkül, szinte hangulattalanul bonyolította le az elnök a délelőtti folyamán a választást. Gyéren, egyenkint jelentkeztek a polgárok s egy-két kivétellel valamennyinek neve meg volt található a választói, hiteles névjegyzékben és Angel István dr. rövid keresés után igazolta az illető választói jogosultságát.

Tizenegy órakor az üzletekben és műhelyekben elcsendesült munka után kissé étenkebb volt az érdeklődés, de csak rövid időre. Háromnegyed tizenkettőkor megjelent a választási helyiségben Barabás Béla, akit lelkesen megéljenzettek. Ekkor szavazott le a 200-ik választó, Zikó János. Barabás elbeszélgetett a választás elnökével, majd megjelent Éles Béla dr., az elnök helyettese, hogy Vizert felváltsa. Együttal le is szavazott. A 231-ik szavazó volt. Az elnökök a záró óra kitűzésére vonakozólag abban állapodtak meg, hogy azt négy órára tűzik ki és a törvény rendelkezése szerint ekkor csak annak szavazatát fogadják el, aki éppen a teremben tartózkodik.

Délután pezsgőbb lett az élet a polgári iskola körül. Az érdeklődők is sokan voltak és Schvarcz Zsiga meg Szántay Lajos hívei kocsikra ülve gyors egymásutánban szállították be a szavazókat. Ekkor már az esélyeket illetőleg valószínűségi számításokat is megkockáztattak. Schvarcz Zsiga lelkes tábora biztos volt a győzelemében, mert látták, hogy igen sokan a választási szójárás szerint „szűz cédulával” szavaznak. Ami azt jelenté, hogy Schvarcz hívei a másik jelölt nevét törlték és egyedül őt tüntetik ki bizalmukkal. Mint az összeszámlálásnál kitűnt, 153 ilyen szavazó lap esett az urnába.

A fürge kortesok jól végezték munkájukat, mert nemcsak azok jöttek el szavazni, akik egészségesek, hanem az ágyban fekvő beteg is diadalhoz akarta segíteni Schvarcz Zsigát.

Három óra tájban megjelent Szabó György korcsmáros hetese az urna előtt egy szavazójegygyel.

— Tisztelteti Szabó ur, a gazdám, az urakat — mondotta a hetes — itt küldi a céduláját, mert ő beteg és nem jöhet.

— Tiszteljük mi is a gazdáját és jó egészséget kívánunk neki, de a céduláját nem vehetjük át, jelentette ki az elnök a teremben lévő kacsagása közt.

Az utcán Bánovits Árpád kelt szóharoba néhány Schvarcz-párti emberrel, mert ezek egy választónak azt mondták, hogy a függetlenségi párt hivatalos jelöltje Schvarcz Zsiga. Míg afölött vitatkoztak, vajjon ez megfelel a tényeknek, csoportosulás támadt és a vitának egy nem választó polgár, aki azonban az alkotmányos küzdelem napjának tiszteletére berugott, azzal vetett véget, hogy megvető pillantással mérve végig a vitalkozókat, így szólott:

— Hivatalos jelölt csak én vagyok. Én jól állok, mert bennem már van vagy két liter. Éljen Schvarcz Zsiga! Ebben aztán a vitalkozók is megnyugodtak.

Fél négy órakor Vizer Lajos elnök négy órára kitűzte a zárórát. Aki még szavazásra volt hajlandó, azt elkisérték az urnáig és pont négy órakor leadta szavazólapját az utolsó, a 428-ik választó is. Bauer Géza zárta le a sort.

Vizer elnök ezután megmutatta a természetekörára már egészen megtöltött közönségnek az urna sértetlen pecsétjeit, majd feltörte azokat, kivette a

ság, amelynek martirja voltam. És az a terv kóválygott a fejemben, hogy virradatkor neki vágok a világnak — leszak csigaáruló gyerek, aminők a fürdőben szaladgálnak, de nem eszem tovább a Gábor bácsi kegyelemkenyerét. Vagy nem is várom be a hajnalt, hanem kilopózzom még az éjjel, a holdas, fényes éjszakába...

Szüleim azt hitték, hogy alszom. És a halvány lámpavilág mellett beszélgettek. Édes apamból tört ki a keserűség:

— Eszter, én nem állom ezt az életet tovább... Nem bírom magam se és nem tudom nézni a ti nyomoruságotokat sem. Ezt a kálváriát igazán nem érdemlem meg. Igaz, hogy bűnös vagyok. Hanyag voltam. Gondatlan. Nem végeztem lelkiismerettel az ellenőrzést. De hát megfordulhatott-e a fejemben még álmomban is a gondolat, hogy az az ember, az a tekintélyes, tisztelt, becsült, becézett ur — közönséges gazember? Ó börtönbe került — én meg talán a börtönnél is rosszabb nyomoruságba. Te tudod, mennyit futkároztam, irkáltam, koldultam, hogy új hivatalt kapjak valahol. Még egy kis napidíjnoságot sem tudtam keríteni sehoh. S azelőtt is egyre küzdötünk az adósságainkkal, mikor aztán megszűnt minden kereset, összecsapott fejünk fölött az ár. Mikor az utóára dobtak volna bennünket, megkönyörült rajtunk Gábor, a te testvéred. Hálával, forró hálával tartozom neki, de azért nem tudom már tovább szívni itt a levegőt. Hiszen még a lélekzetvételnél is eszembe juttatja, hogy itt az ő kegyelméből szívom az is-

tenadta jó levegőt! Azt hiszed, nem a lelkeim akart kiszakadni, mikor ma meg kellett vernem a szegény kis fiamat — csak hogy mindnyájunkat, mindnyájatokat ki ne dobjon a haragos, igazságtalan ember? Mintha tüzes ostorral vágta volna végig a szívemen... Nem, nem, most már elég volt. Ha az Isten nem ad nekem módot arra, hogy családomat eltarthassam: megszabadítom családomat a földseleges tehertől. Gábor bácsi bizonyosan jobb szívvel lesz hozzátok, hiszen kevesebb lesz egy kenyérrövel, egy mások irgalmára szorult koldussal.

Azzal felállott, kísértetiesen halvány arcú. Az én torkomat összeszerította a sírás; de egy hang ura nem tudtam lenni. Édes anyám ajkáról lebbent el a rémület sikolya és oda vetette magát férje mellére:

— Imre! Az ég szerelmére! Mit akarsz tenni? Ne ess kétségbe! Hiszen majd meg fog segíteni az Isten...

És addig csillapította, vigasztalta, addig babusgatta az elkeseredett embert, amíg az újra megadta magát a sorsának és szép engedelmesen lefeküdt és megigérté, hogy aludni fog csöndesen, jó reménységgel, a jó Istenbe vetett hittel telve...

V.

Én fél könyökömre emelkedtem fekvő helyemen. Figyeltem a sötét sarkokból apámat, mert tudtam, hogy nem alszik. Egyszer csak lassan, óvatosan föl is kelt. Körülnézett alvó családján — látszott, hogy meg akar bennün-

ket csókolni, de félt, hogy felébredünk, csak a szemével vett tőlünk bucsut a beszivárgó holdfénytől gyéren megvilágított szobában — azzal kisuhan az ajtón.

Kiugrottam az ágyból én is. A szívem közel volt a szétpattanáshoz. Siettem utána.

Ott találtam fődellen fővel a tó partján, melynek tükreben ott részketett a tündöklő, csillagmirtárdos ég s tekintete hol a tó, hol az ég csillagjaira tévedt. Mintha azt nézegetné, hová fog jutni?

Balkezét ziháló mellére tette. Jobbja pedig lecsüngött oldalán.

És én akkor oda surrantam hozzá. És a balkezét, melylyel oly kegyetlenül megvert: megcsókoztam forrón, szeretetteljesen.

Apám rám nézett. Mindkét szemét elfutotta a könny. És térdre roskadt mellém a tó partjára. És együtt sirtunk a gyönyörű, csillagfényes éjszakában...

*

— Ezt a történetet akartam néktek elbeszélni — mondta barátainak a neves orvosnár. Még csak annyit kell hozzá tennem, hogy édes apám később mégis kapott valami nyomoruságos kenyeret és nagynehezen föl tudott nevelni bennünket. De jókedvű ember nem lett belőle soha. Azok közé az emberek közé tartozott, akik igát vonnak egész életükben — és még szerencséseeknek mondhatják magukat, ha a sors nem fosztja meg őket a járomtól, amit vonhatnak.

szavazólapokat és megkezdődött a skrutinium. Megállapította, hogy 428 szavazatot adtak le és ugyanannyi szavazójegyet számláltak össze. Valóságos művészet volt a lapok szortírozása. Volt Lakatos és Schvarcz, Lakatos és Szántay, Schvarcz és Szántay lap, majd pedig egy nagy tömeg lapon csak egyes jelöltek, Schvarcz, Lakatos és Szántay nevei külön-külön voltak felírva, végül volt Réthy Viktor, Turay János és Ginther Ádámmra leadott szavazólap. És ez utóbbi három név tegnap nagy szerepet játszott. Ezek döntötték el Lakatos Ottó dr. mandátumának sorsát. A három jelöltre összesen hét szavazat esett és így ha ezt a hivatalos jelöltek kapják, akkor Lakatos neve győztesen kerül ki az urnából.

Az egybegyűlt közönség óriási lelkesedéssel fogadta az eredmény kihirdetését és igen sokan kereszték fel Schvarcz Zsigát, hogy tudtára adják fényes győzelmét. Ő a meghatottságtól könnyezve szorongatta buzgó hivei kezét és csak annyit tudott mondani: *köszönöm, köszönöm!*

A III. kerületben sokkal kisebb érdeklődéssel kísérték a választást. Mindössze 262 szavazat esett az urnába. Bogdán Virgil dr. és Steigerwald Alajos elnökök vezették a választást, a szavazókat Zubor Andor aljegyző igazolta.

— Mikor a választási izgalom a tetőfokára hágott, akkor három szavazó tolongott az urnánál, — jegyezte meg Zubor, aki az unalmasan húzódo aktas alatt sem vesztette el humorát.

Délután négy órakor volt a záróra. A szavazólapok megszámlálása után az elnök Meisztrovics Jánost 206 szavazattal a III. kerület városi képviselőjének jelentette ki. Lits Antal 56 szavazatot kapott.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az autonóm katolikus-kör megnyitása. Szép ünnepség keretében nyitották meg tegnap délután az aradi autonóm katolikus kört. A megnyitó ünnepség az Ipartestület dísztermében folyt le, melyet ez alkalommal zsufolásig megtöltött Arad előkelő hölgy és férfi közönsége. Az érdeklődés központjában Csernoch János dr. esanádi püspök állott, aki ez alkalommal először jelent meg aradi katolikus hívei között. Az ünnepséget Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök, a kör elnöke nyitotta meg lendületes beszéddel. Utána Csernoch János dr. püspök állott szólásra és mint a körnek védnöke, hosszabb beszédben fejtegette a mai társadalom átforgalmódásának okait és buzdította a hallgatóságot a hitélet fejlesztésére és a hazafiságra.

— A mi szervezkedésünk — ugymond — nem támadó jellegű, hanem önvédelemszerű. Végül kijelentette, hogy a jövő évben újra megjelenik Aradon s akkor hosszabb időt fog tölteni hívei körében. Csernoch János dr. püspöknek Múlek Lajos dr. mondott köszönetet a megjelenéséért és a buzdító, szép beszédért. Szentiványi Károly, az Országos Katolikus Szövetség igazgatója nagy lelkesedéssel fogadott beszédben mutatott rá az aradi autonóm katolikus kör hivatására. Általánosan ismert ékesszólásával egészen magával ragadta a díszes hallgatóságot úgy, hogy perecekig tapsolták a vallásról és hazafiságról mondott beszédét.

Szentiványi beszéde után lelkes hangulatban vonultak át az Ipartestületről a kör Batthyány-utcai, hét szobából álló tágas és díszes helyiségébe. Este bankettet adtak a Központi szálloda külön termében. Barabás Bélán a Múleken kívül még néhányan beszéltek.

Nincs döntés.

A király engedményei. — A magyar és osztrák kormány tanácskozása.

Távirati tudósítás.

Arad, november 15

A két napig tartó királyi audienciák, amelyeknek során Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc és Andrássy Gyula gróf járultak a felség elé, ismét *döntés nélkül végződtek*. A király a miniszterelnököt és a kabinet többi tagjait utasította, hogy a válságból való kibontakozásra nézve a további tárgyalásokat vegyék fel. A kormánynak Bécsben időző tagjai ennek következtében még a délután folyamán vissza utaztak Budapestre.

A mai kihallgatások eredményéről politikai körökben különféle verziók keringenek. Az egyik szerint a király a készfizetések felvételének kérdésére nézve kijelentette a kormány tagjainak, ha az osztrák kormány nem ellenzi, hajlandó megadni. A katonai kérdésekre nézve azonban a király hajthatatlanul megmaradt eddigi merev álláspontja mellett.

A király utasítása folytán a jövő hét folyamán a magyar kormány tárgyalásokat fog folytatni az osztrák kormányval, amelynek eredménye téz képest fogja a király meghozni döntését. Egyidejűleg érintkezésbe fognak lépni a pártvezérek a pártok több embereivel is a kibontakozás érdekében. Ezeknek a tárgyalásoknak előkészítése végett holnap minisztertánács lesz.

Mai tudósításunk ez:

Wekerle a királynál.

— A vasárnapi kihallgatás. —

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök vasárnap délelőtt titkárával, Bérczy István dr. aljegyzővel, azután pedig Vértessy Gézával, őfelsége személye körüli minisztérium államtitkárával fogadta. Tíz órakor Zichy Aladár gróf, őfelsége személye körüli miniszter kereste fel és hosszabb ideig tanácskozott a miniszterelnökkel, aki háromnegyed tizenkét órakor elhagyta a bankasszei magyar minisztériumból, hogy őfelségéhez menjen. A kihallgatás, amely egy óránál tovább tartott, Schönbrunnban ment végbe, ahol a király a vasárnapot töltötte. Az audiencia után a miniszterelnök Schönbrunnból a Magyar Házba tért vissza s ott találkozott Zichy Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszterrel, akinek társaságában azután a Sacher-szálló éttermében megebédelt. A miniszterelnök délután néhány magántermészetű látogatást tett.

(Kossuth és Andrássy Bécsben.)

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter vasárnap délután az 5 óra 15 percek induló gyorsvonattal titkárai, Pallay Sándor és Tormay Géza dr. kíséretében Bécsbe utazott. Ugyanezzel a vonattal utazott Bécsbe Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és Sztéryny József államtitkár is. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert utjában elkísérték Szatmári Mór és Halász Lajos országgyűlési képviselők is. Andrássy Gyula gróf belügyminiszterrel Márkus Miksa udvari tanácsos utazott együtt. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter szalonkocsijába a pályaudvaron beszél-

lott Spilka Antal bódmezővásárhelyi főispán, volt batonyai főszolgabíró és bejelentette, hogy belép a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártba.

A Magyar Távirati Irodának jelentik Bécsből: A magyar kormány tagjai: Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és Zichy Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter, valamint Sztéryny József államtitkár vasárnap késő este a Magyar Házban konferenciára gyűltek össze. A miniszterek megbeszélései igen sokáig tartottak. Wekerle tegnap déli audienciájáról tett jelentést minisztertársainak, azontul pedig a politikai helyzetről tanácskoztak.

Kossuth és Andrássy audienciája.

— A hétfői kihallgatások. —

Bécsből táviratozzák: Wekerle ma kora reggel a városban sétált, majd pedig visszatért a Magyar Házba és állami ügyeket intézett el.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter egy-negyed órával 11 óra előtt elindult a Magyar Házból és a Burgba hajtatott, ahol a király néhány perccel 11 óra előtt külön kihallgatáson fogadta.

Bécsből táviratozzák: Andrássy Gyula gróf audienciája egy-negyed 1 órakor ért véget, tehát a kihallgatás 1 óra 20 percig tartott. Andrássy a Burgból a Magyar Házba ment vissza és az újságírók kérdézőkódéseire ezt mondotta:

— Még nem mondhatok semmit, mert még dolgom van.

— Arra a kérdésre, vajjon délután visszatáznak-e a miniszterek Budapestre, ezt válaszolta:

— Valószínű, de még nem egészen bizonyos.

Andrássy ezután felkereste Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert. Ide lehvitták azután Wekerle Sándor miniszterelnököt és Zichy Aladár gróf, a király személye körüli minisztert s jó fél óra hosszáig tanácskoztak. Andrássy Gyula gróf beszámolt a tanácskozáson audienciájának eredményéről.

Háromnegyedegy órakor Kossuth Ferenc a Burgba ment, ahol a király 1 órakor kihallgatáson fogadta.

A délelőtti folyamán fel 11 órakor Chlumetzky báró, majd Zichy Aladár gróf, Wekerle Sándor és Nákó Sándor főnökei keresték fel Kossuth Ferencet.

Kossuth kihallgatása két óra előtt néhány perccel ért véget. A miniszter kihallgatása után a Magyar Házba tért vissza, ahol az összegyűlt újságírók előtt a következőket mondotta:

— Őfelsége kihallgatáson fogadott, amely több mint egy óra hosszáig tartott. A felség igen kegyesen fogadott és most Wekerle van nála másodszer kihallgatáson. Igen természetes, hogy a kihallgatásról, míg Wekerle audienciája véget nem ér, nem mondhatok semmit. Most csak a külsőségekről referálhatok. Impressziómat illetőleg csak annyit mondhatok: nézetem szerint nagyon rövid idő múlva ismét vissza fogunk térni Bécsbe. Én ma délután 5 órakor haza utazom Budapestre és azt hiszem, többi minisztertársaim is velem jönnek.

— Mégis jó volna, ha egy és másról mondana valamit Excellenciád — jegyezte meg egyik hírlepiró.

— Legjobban szeretném, ha az egész audiencia lefolyását elmondhatnám, de nem tehetem.

Wekerle második kihallgatása.

Bécsből táviratozzák: Wekerle kihallgatása két óraker kezdődött és fél három óraker ért véget. A miniszterelnök kihallgatásáról ezt

Öfelsége azt a kívánságát adta tudtára Wekerlének, hogy a magyar válságból való kibontakozásra irányuló tárgyalásokat tovább folytassák. A kabinet tagjai ennél fogva délután 5 óraker visszautaztak Budapestre. Ujabb kihallgatásokra vonatkozólag eddig semmiféle intézkedés nem történt. A miniszterelnök kihallgatása után Kossuth, Andrássy és Zichy miniszterekkel együtt ebédelt a Sacherben,

(A miniszterek elutazása.)

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök, a Bécsben időző összes magyar miniszterekkel és politikusokkal délután 4 óra 55 percker a Statsbanhoffról visszautazott Budapestre. Pozsonyban beszélt a miniszterek szalonkocsijába Apponyi Albert gróf is, aki együtt utazott minisztertársaival Budapestre.

(Kombinációk.)

A M-g ma esti számában már kolportálja, hogy elfeladások után, valószínűleg meg fog alakulni az új kabinet, amely így festene:

Miniszterelnök és belügyminiszter: *Andrássy Gyula gróf,*

pénzügyminiszter: *Wekerle Sándor,*
kereskedelemlügyi: *Kossuth Ferenc,*
vallás- és közoktatásügyi: *Apponyi Albert gróf,*

földmívelésügyi: *Mezőssy Béla,*

honvédelmi: *Jekelfalussy Lajos,*

horvát: *Josipovich Géza.*

A lá tere: *Zichy Aladár gróf.*

Politikai körökben ma hire járt, hogy a Justh párt legközelebb össze fogja hívni a képviselőházat. A házszabályok értelmében ugyanis husz képviselő kérelmére a Házelnöknek kötelessége összehívni a képviselőházat.

(Főispánok felmentése.)

A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja, hogy a király Fernbach Károly Bácsbodrog megye és Zombor város, Vay Gábor báró Szabolcsmegye, Batthyány Pál gróf Zalamegye és Balla Aladár Ujvidék főispánját saját kérelmekre állásuktól felmentette.

(Botrány a debreceni függetlenségi párt gyűlésén.)

Debrecenből táviratozzák: A debreceni függetlenségi párt tegnapi gyűlést hívott egybe, amelyen a megváltozott politikai helyzetre való tekintettel új elnököt szándékoztak választani. E gyűlésen Bakonyi Samu orsz. képviselő be akart számolni a politikai fordulatról és a Justh-pártot magatartása miatt üdvözölni akarták, tekintettel arra, hogy Bakonyi Samu, Csanak János és Tüdös János debreceni képviselők valamennyien a bankesoporthoz csatlakoztak. A párt egy tekintélyes része Vargha Lajos ügyvéd mellé tömörült és előzetes bizalmas gyűlésen kimondták, hogy ők Kossuth hiveinek vallják magukat. Ezért azzal a szándékkal mentek az elnökválasztó gyűlésre, hogy Kossuth-párti elnököt válasszanak s ekként irányítsák a pártot.

Tegnap délután az elnökválasztó gyűlésen Somogyi Pál megnyitotta az ülést és hangsúlyozta, hogy a lemondott Márton Imre helyett új elnököt kell választani. Indítványt tett továbbá a függetlenségi pártkor alapszabályainak módosítására vonatkozólag. Erre Bakonyi Samu képviselő emelkedett szólásra, hogy beszámol-

jon a helyzetről. Alig kezdte meg Bakonyi beszédét, óriási zaj támadt és harsány hangon kiáltottak:

— Nem hallgatjuk meg!

Vargha Lajos közbekiáltott:

— *Pusztuljon onnan!*

Bakonyi: Semmi közöm önhöz!

Erre óriási zivaj és kavargás támadt, miközben ilyen kiáltások voltak hallhatók:

— Nem vagyunk kíváncsiak Bakonyira! Le vele! Abcug!

Az elnök az óriási zajban az ülést 10 percker felfüggesztette.

Ujból megnyitván az ülést, felolvassák az alapszabályokat. (Felkiáltások: Elfogadjuk, nem kell olvasni! Rendeljék el az elnökválasztást! Eljen Vargha!) Erre ismét óriási zaj támadt, mire Bakonyi és Tüdös Csanak elnökkel kivonultak a teremből. Ezután Vargha akör ott maradt tagjaival tovább tanácskozott és elhatározta, hogy újabb gyűlést hívjak egybe.

A közgyűlésből kivonult képviselők és a velük tartó 47 párttag a Bika kistermében értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy üdvözlő sürgőnyt küldenek Meskó László, a függetlenségi és 48-as párt elnökéhez és Justh Gyulához.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megölte a fiát. Fodor József nagykamarási gazdálkodó állandó vizzálykodásban élt Sándor nevű fiával, aki az öreget tékozló életmódja miatt gyakran szemrehányásokkal illette. Julius 11-én Fodor József megint ittas állapotban ment baba, ami miatt ismét szóváltás keletkezett apa és fiu között. Délután Fodor Sándor kihajtotta legeltetni atyja lovait a mezőre. Nemsokára kiment Fodor József is, aki minden előzetes szóváltás nélkül elővette vadászfegyverét és abból az éppen a kunyhóban tartózkodó fiára lött. A lövés talált és Fodor Sándor halva elterült a földön. Az aradi királyi törvényszék mint esküdtbiróság szándékos emberölés miatt ma vont felelősségre Fodor Józsefet, akit az esküdtek igazmondása alapján öt esztendei fegyházbüntetésre ítéltek.

§ Én vagyok a gyilkos. Békéscsabáról jelentik: Enyedi Lajos foglalkozás nélküli embert egy kisebb lopás miatt letartóztatták. A bűnygyben szombaton volt a főtárgyalás a gyulai törvényszéken. A vádlottat elítélték. Az ítélet kihirdetése után Enyedi lelkiismeretfurdalásainak hatása alatt a következő kijelentést tette:

— Tekintetes elnök ur! Itt a bíróság előtt kijelentem, hogy ezelőtt négy esztendővel én gyilkoltam meg Csabán Kohn kereskedőt.

Azután elmondta, hogy 1905. december hó egyik napján este 8 óraker beállított Kohn üzletébe, cukrot vásárolt és arra kérte a kereskedőt, hogy adjon neki az állványon lévő cukorkákból is. Mikor az üzlettulajdonos az állványról leugrott, testsúlyával előrehajolt. Enyedi ekkor a zsebéből kihuzott nagy konyhakéssel hasbaszurta Kohnt és az üzletet kifosztotta. Később négy ember jött a boltba, de neki sikerült elmenekülnie. A Csabára küldött távirati tudósításra a rendőrségtől válasz érkezett, amelyben el van mondva, hogy a gyilkosság gyanuja első perctől fogva Enyedi ellen irányult és Valentini Márton csabai rendőrbiztos folyton szemmel is tartotta Enyedit. Bizonyítékokat azonban ellene nem lehetett szerezni.

§ Steinheilné felmentése. Párisból táviratozzák: A zsüri tanácskozása két és fél órán át tartott. A közönség izgatottsága igen nagy volt és a felmentő verdiktet bravó kiáltásokkal fogadták. A bravó kiáltások ismétlődtek, midőn Steinheilné a terembe vezették. Steinheilné asszony a felmentő ítélet kihirdetésekor elájult.

Steinheilné szabadon bocsátották és 2 óra 5 percker éjjel automobilon hagyta el az igazságügyi palotát.

Estély Steinheilnénél.

★

(Szin: elegánsan berendezett szalon, székek, tükrök, erős parfümillat. Idő: szabadulás után.)

Steinheilné: Egy kissé fojtó itt a levegő, nyisson ablakot.

Couillard: Igen, asszonyom.

Steinheilné: Rendben van a buffet?

Couillard: Mindent elintézttem, bátran jöhetnek a vendégek. (Kintől csengetés hallatszik, Couillard el.)

Keverde Juliska (beröpül): Ah, édesem, megvárakoztattam, bocsásson meg. Anyám sirjára rendelttem táviratilag egy koszorút és zsufolva volt a postahivatal.

Steinheilné (forró csókot nyom barátnője ajkára): Óh, magának mindent megbocsájt az ember. Hol vannak barátaink?

Keverde Juliska: Már hallom lépteiket az előszobában.

(Fojtja és Palicsy frakkban belépnek. Kézcsók.)

Steinheilné: Foglaljanak helyet, uraim.

Palicsy, Fojtja (egyszerre): Köszönjük, épen elég volt.

Steinheilné (ellenállhatatlan mosollyal Palicsyhoz): De mégis!

Palicsy (dühösen): Az ügyész ... (észreveszi magát) Pardon, bocsánat, de már ugy rájár a szám.

Keverde Juliska: Csak járjon, kedves barátom, eleget járt ő is magára.

Steinheilné: Meg tudom érteni, hisz közös volt sorsunk hónapokon át.

Palicsy: Ami másnak a cafe noir, az volt nekem a memoire.

Steinheilné (ábrándosan): Imádom a költött beszédet.

Couillard (belép, Steinheilné mellé kerül és zsebébe csusztat valamit, majd odasug mosolyogva): Pour revanche, madame, most én csusztatok, ötszáz frankot adtak rá, a cédulát magamnál tartom.

Steinheilné (nevetve): A teát, kedves Remy!

Couillard: Igen, asszonyom! (Felszolgálja a teát, a társaság elhelyezkedik.)

Keverde Juliska: Az utolsó napok, oh azok rettenetesek voltak ... (Kacéran néz Fojtjára.) No, de azért én nem panaszkodhatom, mert amig pszichologiai alapon dolgoznak a bírák s amig székény lesz a mi büntető szanatóriumainkban, addig ... De hisz ön ért engem, kedves barátnóm.

Steinheilné: Értem, azaz nem értem, mért ül ön oly messzire, mon chere Palicsy?

Palicsy (esendesen): Gondolkozom!

Steinheilné: Ne tegye, kedvesem, pihentesse az agyát, hisz az izgalom...

Fojtja: Én értem őt!

Steinheilné: Ugyan, ön?

Fojtja: Látja, én is gondolkozom.

Keverde Juliska (kérdőleg az urakhoz): Talán azon?

Palicsy, Fojtja (egyszerre): Igen, azon.

Keverde Juliska (Steinheilnéhoz): Tudja, a szegény ügyész miatt.

Steinheilné (résztvevőleg): Igen, mennyit is kapott szegény?

Keverde Juliska: Négy esztendőt.

Steinheilné: Rettenetes!

Keverde Juliska: Borzasztó és én sajnálom azt az embert. Hisz megérdemli, de nekem, angyalom, látja, vajból van a szivem, még a bűnösnek is megbocsájtok.

fiás.

Decemberben új választások lesznek.

A szabadelvűpárt készülődései. — A biharmegyei főispán nyilatkozata.

Távirati tudósítás.

Arad, november 15.

Glatz Antal, Biharmegye főispánja ma fogadta a *Nagyváradai Napló* munkatársát, akinek rendkívül érdekes politikai nyilatkozatot tett.

A hírlapíró elsőben is aziránt érdeklődött, hogy a főispánok megmaradnak-e az állásukban?

— Ez a helyzettől függ. Én a magam részéről testestől-lelkestől Kossuth Ferenc híve vagyok. Ha Kossuth Ferenc részt vesz az új kabinetalakításban, akkor maradok, ha nem, megismétlem a lemondásomat.

— Lehet-e szó újabb nemzeti ellenállásról?

— Éppen az újabb rezisztencia elkerülése miatt kellett most törésre vinni a dolgot. Inkább megelégszem kevés vívmánnyal, mint hogy folyton hangoztassak egy olyan programot, melyet nem lehet most megvalósítani. Justh Gyulának katasztrófa elé akarják vinni az országot. Nos, én inkább fuzionálok, kooperálok, vagy koalícióba lépek bárkivel, mintsem az ország lakosságát a tuzsókval veszedelembe sodorjam. Kérdjék meg a tisztviselőket, kereskedőket, pénzembereket: mind azt fogják mondani, hogy a Justh-féle politikából nem kérnek.

— Kossuthnak azt vetik szemére, hogy a néppárttal ismét együtt halad.

— Az a néppárt sem olyan fekete, mint amilyenek festik. Én sokat jártam most köztük s tudom, hogy például a felvidéken legtöbbször azért léptek fel néppárti programmal, mert másképpen nem győzhették volna le a nemzetiségeket. Nem minden néppárti képviselő olyan, mint Rakovszky István. Epen így ismerik félre Apponyit is.

— Justh Gyula is azért haragszik Kossuthra, mert Kossuth Apponyit jelölte ki politikai utódjával.

— Erről nem tudok, hanem meg vagyok győződve arról, hogy Apponyi nem kérte magának ezt az utódlási jogot. Ő meg van elégedve azzal, ha a kulturán dolgozhatnak. Senki annyi üdvöset a magyar nemzet iskolaügye terén nem alkotott, mint ő.

— Méltóságos uram, Apponyit éppen ezért kritizálják a legjobban.

— Hallom ezt én is, de amikor a kritizálóktól azt kérdik: miért, akkor nem tudnak feleletet adni. Apponyi Albert több állami iskolát létesített, mint bárki más. Ő nem ellensége az állami oktatásnak, csupán azt hangoztatja, hogy az iskolákat a vallásos alapon jobb kézben látja a felekezeteknél. A felekezetek között nem tesz különbséget, hanem egyformán siet minden felekezet segítségére.

— Van-e kilátás új választásokra?

— Föltétlenül új választások lesznek, akár mint fordul is a politikai helyzet. Ha Kossuth és Andrássy alakítják meg a kormányt, a Házat akkor is feloszlatják. A házfelosztás decemberben fog megtörténni. Sajnos, az ország ismét téli választások előtt áll. Pedig Kossuth Ferencnek kétségtelenül meg van most is a parlamenti többsége. Bizonyos, hogy Justh hívei közül apródonként sokan átmennek Kossuth Ferenc táborába. Konstatálhatom azt is, hogy a Nemzeti Társaskör hangu-

lata szintén Kossuth Ferenc mellett van, bárha ebben az ügyben nem határoztak. Ugy tudom, hogy a régi szabadelvűek, ha a helyzet némileg tisztázódik, kilépnek az aktivitás terére.

A vesztőhely Aradé.

A közgyűlés határozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 15.

Aradváros törvényhatósága ma impozáns módon adózott a 13 vértanu kegyeletes emlékének. A közgyűlés egyhangulag, hazafias lelkesedéssel elhatározta, hogy a vesztőhely földjét megváltja és tíz holdnyi területet a *Nemzet földje* néven kihaló és gyönyörű parkkal vérteti körül azt a helyet, ahol a vértanuk néhány a lussza örök álmát. A tanácsnak a közgyűlés elé terjesztett javaslata nagyjában meg egyezik Barabás Bélának már ismertetett indítványával. Az eltérés csak a következőkre szorítkozik:

Aradváros közönsége az aradi vértanuk vesztőhelyének megváltását és méltó megőrkítését olyan nemzeti érdeknek tekinti, amely a legmesszebbmenő áldozatkészséget indokolja meg. Elhatározta tehát, hogy az aradi vértanuk kiontott vére által megszentelt földterületet megváltja, illetve megveszi s minthogy a nemzet közadakozásából eddig befolyt összegek a 200 ezer koronát meghaladó vételár kifizetésére nem elegendők, a hiányzó összeget a város közönsége egy nagyobb kölcsön felvétele által fedezi.

Elhatározza továbbá, hogy a városnál ezen célra már külön kezelt s eddig mintegy 17—18 ezer koronát kitevő összeget, ugyszintén az ez évben nemzeti közadakozásból eddig begyűlt majdnem 80 ezer koronát, összesen tehát mintegy 100 ezer koronát a *Vértanuk földje* elnevezés alatt külön alakként kezel s ebből a vesztőhely területekét kihaló 8—10 holdnyi földdarab vételárát kifizeti s ezen területet a *Nemzet földje* elnevezésével bekeríti, parkiroztatja s gondozza.

Továbbá a vértanuk földi maradványait, amelyek az ország különböző részein nyugosznak, ide a *Nemzet földjére* hozatja s a helyszínen porladozó vértanuk csontjait lehetőség szerint ásatások útján felkutatja s úgy a vértanuk emlékének, valamint a nemzeti kegyeletnek megfelelő díszes és művészi emléképitkezést teljesít ezen alapnak felhasználásával.

A közgyűlés kimondja, hogy a 100 ezer korona kölcsönt az ajánlattevő arad csanádi takarékpénztártól felveszi s az osztrák-magyar bank kamatlábjánál $\frac{1}{2}$ százalékkal magasabb kamatlábat állapít meg.

Kimondja a közgyűlés, hogy ezen határozat az ügy sürgősségére való tekintettel csak birtokon kívül felelbezhető és elhatározza a közgyűlés, hogy a jelen határozatot közli az összes törvényhatóságokkal.

Az első felszólaló az indítványtevő Barabás Béla volt. Jóleső érzéssel veszi tudomásul, hogy a tanács javaslata harmóniában van az ő ideájával. Annyit örömmel konstatál, hogy a tanács hazafias érzéséből, a vértanuk emléke iránt érzett mélyseges kegyeletétől vezéreltetve helyesebben találta el a megváltás módját, mint ő. A *Nemzet földje* legyen zarándokló helye minden magyarnak, ahová áhitattal borulhat le, hiszen az övé is lesz. Hozzájárul teljesen a tanács javaslatahoz és kéri a közgyűlést, hogy minden vita nélkül fogadja el a javaslatot. (Leikes éljenszés és taps.)

Reicher Károly tiszti főügyész nagy lelkesedés közben indítványozta az ügy sürgősségének kimondását. Reicher indítványára a közgyűlés kimondta, hogy a határozat, amelylyé a tanács javaslatát emelte, csak birtokon kívül felelbezhető meg.

A liliumrend mulat.

Fesztelenül és testvériesen volt együtt ma éjszaka Arad legelőkelőbb bohém társasága, a vitéz és nemes Liliumrend, hogy ősi szokástól eltérőleg ma ne tagavató, hanem keresztapaválasztó ülést tartson. A korszellem változása ez, mint a rend íródeákja verses megnyitójában elmondta. A nagy egyesülések korát éljük. A liliumok felett is megnehezült az idők járása és azért társulni óhajtottak. A fővárosban lumpoló *Csütörtökösök* erre a legalkalmasabb szövetség. Minthogy ott minden tagnak van keresztapja, a Liliumrend is a keresztapja oltalma alá vonult. Barabás Bélát érte a kitiütetés, aki Dióssy Nusit fogja a legközelebbi ülésen keresztvitre tartani. Ennek az öröme már ma éjszaka olyan jókedv ütött tanyát a társaságban, hogy a Liliumrend ártatlan tagjai reggel felé hamis eskü bünébe estek. Letagadták a napot az égről és egyszerűen letették a fősküt arra, hogy reggel hat órakor még sötét éjszaka terjeszti ki szárnyait Arad felé, melynek leple alatt minden meg van engedve, még a mulatás is. De kinek is lett volna kedve ott hagyni ezt a szép társaságot, melyben but felejt kicsi és nagy, nő és férfi, mert tilos mindaz, ami az embert megkülönbözteti és parancs a barátság, a humor, az ötlet, a vigasság.

Közben azonban más megemlézésre méltó dolog is történt. Barabás Béla, a rend nagynevű gondnoka, országos gondolai közül ide menekülve bohémpajtásai közé, most sem feledkezett meg arról, hogy az őt szeretettel és tisztelettel körülvéző jóbarátainak örömet és meglepetést szerezzen. Egy rendkívül szellemes beszéd kíséretében üritette poharát a Liliumrend bájos hölgytagjaira, az aradi színház jelenvolt művésznőire és amiért oly hiven kitartanak a rendben, a maga részéről száz koronával járult hozzá az országos színészegyesület betegsegélyző alapjához; a pénzt a társaság tapsai között adta át Szendrei Mihálynak.

Azonban nemcsak ezt a jelét adta a nagyra-becsülésnek a bohém színészek előtt Barabás. Hangulatot teremtett egy másik ötletével is. A rend estélye előtt a Kossuth-asztaltársaságban volt s onnan hozott kedves emléket a művésznőknek és a Liliumrend vendégeinek, a hódmezővásárhelyi polgármesternek és főkapitánynak. A Kossuth-szobor leplét a Kossuth társaság feldarabolta, költeményt nyomtatott rá. Ezeket az emlékezőket osztotta szét Barabás a hölgyek közt. Virágh Lajos főmérnök köszöntötte ezért a társaság nevében Barabást.

Annak az óhajának adott kifejezést, hogy bár csak olyan népszerűvé válnék Aradon az aszfalt, miat ezek a kicsi kendők.

Az estélyről ezek nevést sikerült följegyezni:

Szendrei Mihályné, Kulcsár Lajosné, Novák Irén, Kun Irén, Zalay Margit, Varjasey Lajos polgármester, Barabás Béla, Juhász Béla hódmezővásárhelyi polgármester, Szalay Ferenc hódmezővásárhelyi rendőrkapitány, Virágh Lajos főmérnök, Szendrei Mihály, Nagy Kálmán, Schvarcz Zsiga, Szalay Arnold dr., Parecz István, Parecz László, Gérecz Károly, Kepes Márton, Stanber József, Szudy Elemér, Zima Tibor, Ufferbach Jenő, Török Ferenc dr., Tilger Árpád, Kulcsár Lajos, lo-vag Ferrari D'Albaredó, Mikosevics Iván, Fodor Oszkár dr., Németh és Korányi doktorok, Stanity György, Kaszab Géza, Bauer Géza, Tumó Lajos, Tenner Alfréd, stb.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatali elnökségi bizottság — 151

Eltűnt gavallér.

A könnyelmű fiatalember, a szigorú apa és egy színésznő.

Távirati tudósítás.

Arad, november 15.

Orosháza községnek, mint tudósítónk jelenti, megint megvan a maga szenzációja. Széltében, hosszában nem beszélnek most másról, mint egy 25—26 éves fiatalember kalandos szökéséről, a ki nemcsak szökése, de azt megelőzőleg elkövetett bűnei miatt az egész vármegyében érdeklődést keltett.

Az eltűnt fiatalember Müller Lajos hódmezővásárhelyi nagybirtokos fia, aki Orosházán az Eötvös-féle birtokon atyja megbízásából vezette a gazdálkodást. Müller István, a 25—26 éves fiatalember atyjától 4800 korona apanaszt kapott, azonban a könnyelmű élet ezt a 4800 koronát felemésztette teljesen, úgy, hogy a fiatalember adósságot-adósságra halmozott. A nyár folyamán Orosházán egy színésznővel kötött ismeretsége folytán adóssága egyre szaporodott úgy, hogy Orosházán egy takarékpénztártól atyja nevében egy váltót volt kénytelen leszámoltatni.

Az eset azonban kitudódott s az atyja és a fiu közt drámai jelenet játszódott le, a mely azzal végződött, hogy az apa a fiut az Eötvös-féle bérletből kizavarta és minden néven nevezendő segínyt megtagadott tőle.

Innen kezdődik a fiatalember tragédiája. Hogy uri allűrjeit tovább folytathassa, a bűntetőkönyvvel ellenkező eseményekre ragadtatta magát. Felkereste Steiner Ármint orosházi gabonakereskedőt buzamintával és apja nevében eladásra kínálta nagyobb mennyiségű gabonát. Steiner Ármint azonban Müller István 200 koronával tartozott s így Steiner nem ment bele az üzletbe. Ekkor a fiatal ember Litmann Ármint fordult hasonló szándékkal. Ebben a gabonakereskedésben azonban felismerték azt, hogy a Müller István által bemutatott minta a Gémes-féle malomból való s így az üzletet nem kötötték meg.

Müller István azonban tovább próbálkozott. Böhm József békéscsabai kereskedőnek eladott 2 vagon búzát s erre 2400 korona előleget vett fel. Steiner József orosházi kereskedővel is kötött 2 vagon búzaüzletet s felvett előlegképp 3600 koronát. Kardos T. orosházi terménykereskedőtől 1600 K-t vett fel, üzletet kötve vele olasz cirokszállításra.

A nyugtakra és az üzleti szerződésre mindenütt apja nevét írta a megtévedt fiatalember, aki így meglehetősen nagy összeget szedett össze, azután megszökött Orosházáról.

A visszaélésekre Müller Lajos, Müller István édesapja esütörtökön jött rá, amikor Steiner József gabonakereskedő felszólította őt, hogy a megegyezés értelmében a két vagon búzát szállítsa már.

Müller Lajos a kereskedőnek erre kijelentette, hogy ő vele semminemű üzletet nem kötött. Erre a kereskedő a szerződést mutatta fel, amire az apa kijelentette, hogy azt magára nézve kötelezőnek el nem ismeri s az előlegbe adott pénzeket sem hajlandó fia helyett megtéríteni, sőt felszólította a kereskedőt, hogy fia ellen a bűnvádi eljárást haladéktalanul indítsa meg.

A megkárosított kereskedők Müller István ellen hitelezési csalás és okmányhamisítás bűntette miatt megindították a bűnvádi eljárást.

Müller István holtartózkodási helyét eddig kipuhatolni nem sikerült. Beavatott barátja ál-

lítása szerint a könnyelmű fiatalember a *Nádasy szintársulatától időközben megvált színésznővel együtt távozott el Orosházáról.*

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: *Elvált asszony*, operett. (C bérlet.)
Szerda: *Buridán szamára*, vígjáték. (A bérlet.)
Csütörtök: *Hajduk hadnagya*, operett. (B bérlet.)
Péntek: *Színészszer*, operett. Bemutató előadás. (C bérlet.)
Szombat: *Színészszer*, operett. (A bérlet.)

Filharmonikus hangverseny.

*

Vasárnap délután tartották meg a szezon első filharmonikus hangversenyét, nagy érdeklődés és értékes művészi siker mellett.

Filharmonikusaink a multban is mindig excelláltak sok izléssel összeválogatott műsoraikkal és a vasárnap bemutatott program ismét választékos izlésről tanuskodott. Beethoven, Schumann és Strauss Richard műveiből kapott a közönség zenés gurmándériákba beillő koncertet.

Zellner Sándor művészi ihlettel tanította be és dirigálta a nagy koncepcióju zeneműveket és a filharmonikusok, messze földön a leglelkesebb zenebarátok, minden tudásukkal vitték diadalra a zeneirodalom remekseit. A közönség — javarészt hűséges látogatója a filharmonikus koncerteknek — őszinte tetszéssel honorálta a lelkes művészgárdát és a kezdet után ítélve, az idei filharmonikus koncertek nemcsak erkölcsi, hanem anyagi eredményt is hoznak a kitűnő művészársaságnak.

Mint érdekeséget megemlítjük, hogy talán sehol a világon nincs olyan fiatal és máris művészszámba menő filharmoniai tag, mint az aradi filharmonikusok között. A kis Weil Magda, a tüneményes tehetségű hegedűművész az idén lépett a filharmonikusok közé és ami bizonyos, valamikor nagyon büszkék lesznek filharmonikusaink, hogy köztük kezdte meg nyilvános működését Weil Magda.

Referádánk során a közönség hölgytagjaihoz is volna pár szavunk. A koncertterem nem kalapkiállítás és akik divatos kalapmonstrumokkal rendelkeznek, talán inkább mutogathatnák ezeket a fenomeneket a korzón, vagy a színházi páholyokban, nem pedig a koncerteken, gyötrelmessé téve a hátrább ülők egész koncert idejét. Hangversenyre kalap nélkül szokás menni, még Párisban is, pedig ott még szebb kalapok is vannak. H. G.

* Képkiallítás. Nivón álló tárlat nyílt meg ma Weisz Leó szalonjában. A művészi izlésről külföldön is ismert Könyves Kálmán műkereskedő és mákiadó vállalat küldött le Aradra egy kollekció festményt, megannyi kvalitásos művet, elsőrendű festők alkotásait. A gyűjteményben képviselve vannak *Márk, Magyar, Mannheim, Nagy Zsiga, Margitay, Boem Rita, Bruck Miksa, Fröcskay, Markó, Keményfy, Rosenmeier, Fejér Sándor, Tull Ödön*, stb. A tárlat mintegy tíz napig marad nyitva mely idő alatt bizonyára vevőre talál a képek nagyrésze. Már a mai napon akadt is vásárló Kintzig János földbirtokos személyében.

* A Kölcsey-egyesület második felolvasása, mely vasárnap délután 5 órakor lesz, szokatlan nagy érdeklődést keltett a közönségben. Arra a

hirre, hogy a *Nyugat* szépirodalmi és kritikai folyóirat szerkesztőségéből *Ignotus, Hatvany Lajos dr. és Möriz Zsigmond* a Kölcsey-egyesületben felolvasni fognak, nemcsak a tagok vették ki még ki nem váltott igazolványaikat, hanem sok új tag is jelentkezett az elnökségnél. A nem tagok már keddtől fogva válhatnak beléptijegyet 1 koronáért ifju Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedésében. A budapesti írókon kívül résztvesz még a vasárnapi felolvasáson *Szöllősi Zsigmond dr.*

* A Tájfűn aradi bemutatója. A papírmásé sziklák között rendkívül eleven az élet. Két új operett mellett már legközelebb bemutatóra kerül Aradon a *Tájfűn*, Lengyel Menyhért nagyszerű színműve, amelynek előadási jogát már egyik berlini színház igazgatója is megszerezte és ki tudja, hogy a *Tájfűn* diada'mas utjában nem fog-e eljutni egész Tokióig? Egyelőre Lengyel Menyhértnak előbb való az aradi siker és sürű érintkezést tart fenn Szendrei igazgatóval a darab sikeres bemutatásának érdekében. A szerző fentartotta magának a szerepkiosztás jogát, ami ma meg is történt. Lengyel kiosztotta a szerepeket. A darab, — talán az egyedüli Dióssy Nusi kivételével, — a színház egész személyzetét foglalkoztatja. Tokeramó dr. nagy és nehéz szerepét *Beregi* fogja játszani, aki alakjánál fogva is alkalmas erre. A német újságíró, szerepét *Ditrói*, Tokeramó szeretőjét *Novák Irén*, ennek barátnőjének szerepét *Zalai Margit* fogja játszani. Szendrei fényesen akarja kiállítani a darabot. A kimonok már készülnek a színház szabóműhelyében, a darab egyéb kiállítását pedig Budapestről rendelte meg a festék kivételével. A japán arcszínű festéket ugyanis csak Berlinben lehet kapni s a direktor egyenesen onnét hozatta azt.

* Az izé legutóbbi száma gyönyörű kiállításban és a szellemességtől szípkázó tartalommal jelent meg. A lap szellemi vezetése *Paulini Béla* rajzoló művész munkája. Szép dolgokat írtak: *Illés István, Molnár Ferenc, Szép Ernő, Szomaházy István* stb.

* *Elvált asszony*. Az idei szezon slágere, Fall Leó diadalmas operettje, az *Elvált asszony* holnap kerül színpadra hatodszor. A bájos muzsikájú operettet eddig telt házak előtt játszották. A főszereplők a következők: *Dióssy Nusi, Sz. Rontay Boriska, Zalay Margit, B. Szabó, Beregi, Polgár, Várnay, Leövey és Boda*.

* *Színészszer*. Az e heti műsor szenzációja, a *Színészszer* című operett premiérje lesz. Ez az operett, amely a fővárosban óriási sikert aratott, telve van fűlbemászó, kedves melódiával.

* Az *Uránia* új műsora. Fényes, nagyszerű új mozgófénykép műsort mutat be most az *Uránia* színház. Egy elragadó utazás Páristól Lyonon át Marseilleig felejthetetlen látványt nyújt. A világ fővárosától, Páristól, az elegáns Lyonon át a világ legélénkebb kikötőjébe, Marseilleig visz a csodás erejű kinematograf. Rendkívül érdekes sportlátványosság egy a Szajánán szédületes gyorsasággal végig sikló motoros csolnak. De különben is az egész műsor olyan vonzó, mint amilyent már régen mutatott be az *Uránia*. Csütörtökön jön a lázas érdeklődéssel várt attrakció, a *Haverda-ügy* mozgófényképben. A világszenzációvá lett bűnügyet a budapesti Projectografph élethűen játszotta végig és ahol lehetett, magukat a most vád alatt álló szereplőket is felhasználta. A szenzációs kép nap-nap után óriási érdeklődés mellett megy most Budapesten. 791

Kossuth balesete.

A miniszter kocsijának karambolja.

Távirati tudósítás.

Arad, november 15

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert, mint Bécsből táviratozzák, Bécsben, ma délután fél három órakor könnyen végzetessé válható baleset érte. A miniszter kihallgatás után a Magyar Házba ment, ahonnan rövid tartózkodás után Sztéryni József államtitkár kíséretében a Sacherbe hajtatott. Utközben a miniszter sebesen hajtó kocsijával egy másik kocsikérelt szembe, amely Kossuth kocsijával összeütközött.

Az összeütközés úgy történt, hogy Kossuth kocsija csak későn vette észre a szembejövő fogatot, amikor már nem lehetett kitérni, s a karamból elkerülhetlen volt.

A másik kocsikérelt, — egy bérkocsi volt, — betörte Kossuth kocsijának ablakát, de a miniszter nem sérült meg, mert idejekorán visszakapta fejét. Sztéryni államtitkár kezét a betört ablaküveg egy szilánkjára megsebesítette. Az összeütközés következtében a bérkocsi egyik lója elbukott, a kocsikérelt pedig ketté tört.

A bérkocsist vigyázatlanság miatt a rendőrség letartóztatta.

HIREK.

Katasztrófa a tengeren.

Elsülyedt postahajó.

Távirati tudósítás.

Arad, november 15.

Singaporeból érkező távirat jelenti, hogy ott tegnap reggel borzalmas hajószerecsétlenség történt. Az *Onda* nevű angol gőzös összeütközött a *Lazaine* nevű postahajóval, amely néhány perc múlva elmerült a feneketlen mélységű tengerben.

A telegram nem számol be a szerecsétlenség részleteiről, még csak azt sem közli, hogy milyen körülmények között történt az összeütközés, amelynek száznál több halottja van. De némi fantáziával könnyen elképzelhető, hogy milyen volt ez a végzetes hajóösszeütközés azokból a hiányos adatokból is, amelyeket táviratunk felsorol. A karambol után a *Lazaine*, amely az orránál sérült meg, nyomban süllyedni kezdett. Százhatvankét utasuk közül az *Onda* személyzete csak hatvanegy embert tudott megmenteni.

A süllyedő hajón óriási volt a pánik. A megrémült és a hullámsír szélén levő utasok kétségbeesett dulakodással akartak a mentőcsónakba jutni, s az életért való nagy, elkeseredett küzdelmükben egymást szórták le a tengerbe, ahol a cápák egész raja lesett prédára. A mentés munkája közben süllyedt el a postagőzös, amelylyel hét európai katonatiszt, nyolcvan-nyolc benszülött, a hajó kapitánya és öt tisztje fult bele a hullámokba.

Amikor a szerecsétlennül járt hajó utasai fölött összezsaptak a hullámok, az *Onda*, a megmentett hatvanegy utassal, visszatért Singaporéba.

— A román királyi pár házassági évfordulója. Bukarestből táviratozzák: Az egész országban ünneplik ma a királyi pár egybekelésének 40-ik évfordulóját.

— Ünnepe a Kossuth-társaságban. A Kossuth Lajos-asztaltársaság hétfőn este Nagy Kálmán elnöke alatt értekezletet tartott, melyen a társaság tagjai lelkesen ünnepelték titkáruk, Schwarz Zsigát, városi képviselővé történt megválasztása alkalmából. Czirkál Géza meleghangu pohárköszöntőben éltette Schwarzot, aki meghatva válaszolt az üdvözlésre. M. van győzdve, — ugymond, — hogy a polgárság szeretetének e megnyilatkozása nemcsak neki, hanem a Kossuth-asztaltársaság összességének is szól. Az értekezleten felszólalt Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő is, aki ismertette a mai városi közgyűlésnek a vesztőhely megváltása ügyében hozott határozatát, amely biztosította a szent nemzeti ügy diadalát. Az értekezlet ezután folyó ügyeket tárgyalta. Kimondotta az asztaltársaság, hogy 25 éves fennállásának emlékét megünnepeli, miután most október 25-én volt 25 éve, hogy az asztaltársaság megalakult. Az ünnepi dátum megünnepelésének módjait egy kiküldött bizottság fogja megállapítani. — Az ülés végén Nagy Sándor dr. országgyűlési képviselő lelkes pohárköszöntőt mondott Schwarz Zsigára, kívánva, hogy ő a városi törvényhatóságban is olyan eredményes munkát végezzen, mint a milyent eddig teljesített. Végül Barabás Béla szólalt fel, kezében a Kossuth-szobor lepel-darabjával, melyre Faragó Rzsó verse van nyomva. Barabás felolvasta a verset és szétosztogatta a lepel darabjait lelkes szavak kíséretében a társaság tagjai között.

— Merénylet az indiai alkirály ellen. Ahmadabadból jelentik: Mikor Earl of Minto alkirály tegnap délután nevével a városon átkocsizott, röviddel a kocsikérelt elrobogása után egy bomba robbant fel. A robbanás színhelyén egy embert találtak leszakított karral, mellette egy még fel nem robbant mellettel töltött bomba feküdt. A kocsikérelt közlekedtekor többen láttak egy hindut, aki valamit a kocsikérelt felé dobott.

Abmadabadból táviratozzák: Amidőn az alkirály a bombarobbanás után tovább kocsizott a városban, a sűrű embertömög köréből két hajítódárdát dobtak a kocsikérelt felé. Az egyiket a kocsikérelt mellett lovagló dragonyos altiszt a kardjával elhárította, a másik egy benszülött tisztet horzsolta, aki ernyőt tartott Lady Minto felé, azután a földre bukott. A robbanás folytán megsebesült ember egy járókelő volt, aki a bombát felvette.

— A Rákóczi-társaság Justh Gyulához és Holló Lajoshoz. Az aradi Rákóczi társaság vasárnap este ülést tartott, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy Justh Gyulát és Holló Lajost politikai állásfoglalásukért üdvözlik.

— Eljegyzés. Farkas Mihály dr. fővárosi jónevű és ismert ügyvéd eljegyezte Ottenberg Ilonát, Ottenberg Tivadarnak, az Aradi Első Takarékpénztár igazgatójának kedves és művelt leányát.

— Kell Manó cég ajánlja országos hírű ruhadiszeit. Telefon szám 673. 131

— Házasulandók figyelmét felhívjuk Bruckner Lipót dus választékú butorraktárára. — Neuman-palota. 3701

— Meghalt a képviselő lakásán. Budapestről jelentik: Bakonyi Samu dr. országgyűlési képviselő Nádor-utca 43. szám alatti lakásán tegnap kész ruhákat szállított haza Fekete Mihályné varrónő. Amikor a muokáért a pénzt megkapta és meenni készült, hirtelen rosszul lett és mire orvosi segítség érkezett, meghalt.

— Elfogadták a városi tisztviselők fizetés rendező-javaslatát. A közgyűlés ma tárgyalta s el is fogadta a városi tisztviselők fizetés rendezésére vonatkozó javaslatot, amelyet az Aradi Közlöny a napokban közölt.

Barabás Béla arra kérte a közgyűlést, hogy fogadja el nagyobb vita nélkül egy általánosságban, mint részleteiben a javaslatot. A szervező-bizottság — ugymond Barabás — magáévá tette az átdolgozás alkalmával a közgyűlésen elhangzott kívánalmakat és irányelveket, melyek három csoportba osztva megtalálhatók az új és tárgyalás alatt levő javaslat intézkedéseiben. A közgyűlés azt óhajtja a fizetésrendezéssel elérni, hogy 1. a város anyagi helyzetének megfelelő legyen, 2. a tisztviselők a rendes életmód korlátain belül, tisztességes életet élhessenek, végül, hogy a városhoz értékes munkaerők kerüljenek és az állásokat ambiciózus emberek foglalják el. Mindhárom szempontnak eleget tesz a javaslat.

A pótdátot nem csak nem emeli, hanem az 1910-re még kisebb lesz mint ebben az évben. A mi a tisztviselők megélhetését illeti, az biztosítva van a polgári mértékkel mérve. Legfontosabb a harmadik szempont, mely lehetővé fogja tenni, hogy a jövőben ne kétségbeesett egzisztenciák keressék fel a várost kenyérért mint napidijasok — mert a legtöbb tisztviselő itt kezdi pályáját — hanem munkájukat örömmel végző és egész erejüket a városnak szentelő hivatalnokai kar szolgálja a közönséget. Megragadom az alkalmat, hogy az egész törvényhatóság nevében tolmácsoljak egy óhajt. Valamint a város kellően gondoskodott a tisztviselőkről, úgy ők most fokozottabb mértékben szenteljék erejüket a városnak. Ez a nagy közönség érdeke, ez a közérdek. Még egyszer ajánlja a javaslat vita nélkül való elfogadását.

A közgyűlés ezután Mülek Lajos dr. meleg pártfogó szavai után elfogadta általánosságban a javaslatot.

A részletes tárgyalás folyamán Murády Álmos közgyám és Billich Miklós pénztári ellenőrt a törvényhatóság a fizetési osztályuk magasabb fokozatába sorozta a javaslattal szemben. Mülek Lajos dr. indítványára Kádas Kálmán főjegyzőnek a nyugdíjba is beszámító 1200 korona pótlékot állapítottak meg.

A díjnokokkal szemben a szervező bizottság rideg álláspontot foglalt el, de Szathmáry János indítványára a közgyűlés velük szemben is igazságos és méltányos volt, kimondván, hogy a napidijakat 3 korona, 3 korona 50 fillér, 4 korona, 4 korona 50 fillér és 5 koronában állapítja meg.

Varjassy Lajos polgármester köszönte meg a törvényhatóságnak áldozatkészségét és ígéretet tett arra, hogy a tisztviselői kar hálája a fokozott és ambiciózus munkában fog megnyilvánulni.

— Házasság. Adler Dániel aradi kereskedő e hó 21-én eskszik örök hűséget Aczél Irénkének a székesfehérvári izraelita templomban.

— Az aradi vértanúk keresztfia. Él Kaposvárott egy 78 éves kedves, öreg ur: Parall Gusztáv, akit a városban ismer mindenki. Azt azonban csak kevesen tudják róla, hogy ő az aradi tizenhárom vértanú közül négynek a keresztfia. Parall Gusztáv atyja, Parall József, tisztartója volt Sina Simon bárónak, anyja Stipek Mária Eliz volt. Amikor Parall Gusztáv született, 1831. évi június hó 30-án Walperdorffban, Alsóausztriában, épen akkor érkeztek oda Galiciából Váza herceg osztrák generálissal a huszárok, akik a kolera elől menekültek hazafelé. Parall József lakásába szálltak a tisztek. A tisztartó igen szívesen fogadta a huszártiszteket, csak afelett sajnálkozott, hogy felesége betegsége miatt nem tudja őket olyan ellátásban részesíteni, ahogyan szerette volna. A tisztek azonban igen jól érezték magukat nála, sőt a kedves házigazdának kijelentették, hogy a családi örömben ők is részt kívánnak venni s komának ajánlották föl magukat. Így lett Parall Gusztáv keresztfia Váza hercegnek, továbbá Kiss Ernőnek, Lázár Vilmosnak, Török Ernőnek és Lahner Györgynek, akik utóbb a magyar szabadságharc diadalmos hősei voltak és Aradon vértanuhaltak.

— **A Haverda-ügy akkordjai.** Budapestról jelentik: Lux Terka, az ismert író, tegnap délután a szabadkai bűnpörrel felolvasást tartott a budapesti Lipótvárosi Kaszinóban. Felolvasásában megvilágította a szabadkai dráma lélektani okait és a családi, valamint a nőnevelés magasról adott oktatást. A felolvasáson díszes hölgyközönség volt jelen, az előkelőségek közt pedig ott voltak: Schweizer altábornagy, Ballay Lajos min. tanácsos és Ruszt József udvari tanácsos, alelnökök, Erdődi Béla udvari tanácsos, tankerületi főigazgató és a magyar jogászvilág több kitűnősége. Szabadkáról jelentik: A Haverda ügy esküdtbírái ma ezt a nyilatkozatot teszik közzé: A Haverda-per kapcsán azt írja az egyik lap, hogy az esküdttek az ügyben próbaszavazást tartottak. Komoly ügyben komoly férfiakról ilyen gyerekeskedés fel sem tételezhető. Nem is igaz, valamint a hozzáfűzött levezetés is önkényes. Ilyen kijelentést egyikünk sem tett. Elfogulatlanul, teljes objektivitással vártuk a perbeszédet. Esmék és vélemények kieserüléséről lehetne csupán szó, e tekintetben azoaban a törvény titoktartásra kötelez bennünket. Szabadka, 1909. november 14. Mérey Ágoston, Meznerics Ferenc, Böleskey Lajos, Abrasics Mihály, Gábry Károly, Kudlik Ádám, Thurzó Pál, Somogyi Gyula, Délics Gergely, Kunszabó Mihály, Magyar Imre, Szekenderovics Alajos.

— **Nagy bányakatasztrófa.** *Cherryből* (Illinois) táviratozzák: A St. Paul Coal Company bányájában ma robbanás történt. Egy bányahivatalnok nyilatkozata szerint négyszáz bányász veszítette volna életét. A bánya lángokban áll. Minden mentő kísérletet fel kellett adni. A bánya bejáratát lezárták.

Később érkezett távirat szerint a robbanást tűz okozta, amely szénacsomó meggyulladására folytán keletkezett. Öt órával a robbanás után 12 holttestet találtak. A bányamű igazgatója kijelenti, hogy szinte lehetetlen, hogy a kiket még nem találtak meg, életben legyenek. Miután lehetetlen volt a bányát vízzel elárasztani, elhatározták a tárnabejáratok bezárását abban a reményben, hogy a lángok, amelyek a föld felszínéig csaptak fel, levegő híján elaludnak. A legtöbb bányamunkás osztrák vagy olasz.

— **Csalás a Katolikus Népszövetség kárára.** A budapesti főkapitányságon vizsgálatot folytatnak egy családi ügyben, amelylyel a Katolikus Népszövetséget 29 ezer korona erejéig károsították meg. A szövetség egy Károlykörtű papkereskedőnél rendelte nyomtatványait és a gyanu az, hogy a papkereskedő egy volt alkalmazottja, a nyomtatványok felhasználásával, a szövetség kárára nagyobb csalásokat vitt véghez. Ez a gyanu azonban még semmivel sincs igazolva, csak annyi bizonyos, hogy a Katolikus Népszövetséget megkárosították. A rendőrség ismét a legnagyobb titokban nyomoz és Schön detektiv ebben az ügyben már járt is a papkereskedőnél, hogy információkat szerezzen volt alkalmazottjáról, de ott a gyanúsítottat teljesen megbízható, kifogástalan embernek mondták.

— **Bombamerénylet.** Buenos Ayresből táviratozzák: Amidőn ma délben Falcon rendőrprefektus kocsija a Calloa-uton végigbaladt, egy ember bombát dobott a kocsira. A kocsidarabokra tört, a rendőrprefektus és az öt kísérő rendőrök súlyos sebesüléseket szenvedtek és nemsokára meghaltak. A merénylő, mintegy 20 éves fiatal ember, a tett elkövetése után revolvergolyóval főbe lőtte magát. Súlyos sebesülése dacára remélik, hogy életben tartatják. Azt hiszik, hogy a merénylő orosz.

— **Bleriot repülőgépe Aradon.** Érdekes és tanulságos látványosságban lesz része néhány nap múlva az aradi közönségnek. A világhírű aviatikusnak, Bleriot Lajosnak repülőgépe látható lesz a „Központi Szálloda”-ban pénteken, szombaton és vasárnap. Az aeroplan megtekintési díja egy korona.

— **Méreg a cukorban** Budapestről táviratozzák: Az Arena-ut 27. száma alatt lévő polgári leányiskolában nagy riadalmat okozott ma dél előtt az a szokatlan eset, hogy óra közben három kis leány egyszerre rosszul lett és összeesett. Nyomban a mentőket hívták, akik megállapították, hogy a kis leányok, Goldstein Elza, Seress Erzsé és Prodzar Juliska 12 éves tanulók mérgezés tünetei közt betegedtek meg. A mentők előbb eszméletre térítették a kis leányokat, azután kimosták a gyomrukát. A gyors segítség használt. A leánykák azt mondják, hogy reggel egy cukrosboltban cukrot vásároltak, nyilván a cukorkák mérges anyaggal voltak megfestve és ettől lettek annyira rosszul.

— **Az álrendőrfelügyelő.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Az éjszaka egy fiatal ember lépett Nagy H. Ferenc rendőr elé és megszólította:

— Kiss Károly rendőrfelügyelő vagyok! Ellenőrzöm az őrszemeket. Vezessen a másik poszthoz!

A rendőr tudta, hogy Kiss Károly nevű felügyelő nincs, igazolásra szólította a fiatal embert s mert nem tudta magát igazolni, bevitte a főkapitányságra. Itt megállapították, hogy az álrendőrfelügyelő Zichy Aladár 24 éves magánzó. Megjelent később a főkapitányságon Kaczér László 23 éves tanárjelölt, aki közölte, hogy Zichy deliriumban szenved. Beszámíthatatlan s az ő gondolataira van bízva. A rendőrség ezek után szabadon bocsátotta az álrendőrfelügyelőt.

— **A munkás balesete.** A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Tekintetes Szerkesztő ur! B. lapja f. hó 13-iki számában Gaskó Árpád nevű munkás elszerecséléséről szóló hír teljesen légből kapott. A ténynek csak az felel meg, hogy Gaskó egy hónappal ezelőtt, október hó 14-én egy tüzes szeg (kis vasdarab, mely 2 dekagrammot nyom) lábán megégette, de sebesülése oly csekély, hogy kórházi ápolásra sem szorult. Teljes tisztelettel Török Miklós mérnök.

Erre az a megjegyzésünk, hogy a hír nem légből kapott, mert azt a rendőrség hivatalos informálása alapján közöltük. Valószínű, hogy a rendőrség „légből kapott” dolgokat nem közöl a lapokkal.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban november 14-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Czapos János hentesnek Auréli nevű fia, Petresik József lakatossegédnek Berta nevű leánya, Kaszás Ferenc máv. mozdonyvezetőnek Gabriella nevű leánya, Hady Antal acsev. főellenőrnek Mária nevű leánya, Mojszik János fűrészgépi gépésznek Anna nevű leánya, Jozsity Sebő fuvarosnak Ljubica nevű leánya, Moncha József őrmesternek József nevű fia. Meghalt: Heinstein Erzsébet 14 napos leány, Radován Szidónia 21 éves varróleány, Néger Ferenc 83 éves kereskedő, Szabó Alojzia 3 hónapos leány, Koril Ilona 7 hónapos leány, Grenesán Péter 32 éves napszámos, Jozefovics Jakab 49 éves cipész, Nagy Imréné 28 éves napszámos. Házasságot kötött: Schnér Antal és Lázár Máriaival, Aradi János megyei hiv. Goldstein Paulinával, Marton György cipész Mészáros Katalinnal, Wiener Lőrinc szabó Schwarz Katalinnal, Madaf Vilmos kereskedő Eckert Ilonával, Kovács Lajos kereskedő Piester Rózával.

— **Perzsa szőnyegraktáramat** a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves partfogást kérek. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 3811

— **Kalotaszegi háziipari kiállítás** Aradon. A Bánffy-hunyad és Kolozsvár között elterülő Kalotaszeg hegyvidéki községeinek szegénysorsu tiszta magyar lakossága évtizedek óta kézi iparüzéssel keresi meg kenyerét. A férfiak butorokat, különféle irodai és szalontárgyakat faragnak tömör keményfából a leglelkiismeretesebb gondossággal. Ezt a kézi foglalkozásukat valóságosan a művészetig vitték, olyan csinos, tetszetős és gondosan elkészített minden egyes a kezük alól kikerülő tárgy. Amellett hamisítatlan tiszta magyar motívumos, amilyent nemcsak Magyarországon, de a világ egyetlen helyén sem állítanak elő. Ezeknek az ipartermékeknek értékesítésére Körösfőn iparpártoló szövetkezet alakult, amely a kész árukat az egyes iparüzőktől átveszi és azonnal kifizeti, hogy azok munkájukért a fenntartásukhoz szükséges keresetükre ne legyenek kénytelenek addig várni, amíg vevő jelentkezik. Ez a szövetkezet most Budapesten központi telepet létesített és a fővárosban állandó háziipari kiállítást nyit meg a kalotaszegi kézi ipartermékekből. Elhatározta azt is, hogy az ország jelentékenyebb vidéki városaiban így, Aradon is, vándor-kiállítást rendez. Ezekben a kiállításokon nemcsak a körösfői szövetkezet háziipari cikkei, hanem a kalotaszegi nők bámulatosa szép kézi hímzései, a híres „kalotaszegi varrottas” ok is szerepelni fognak. A tőzsgyökerező magyar kézipart üző lakosság megélhetését fogja előmozdítani mindenki, aki a hazai ipar eminens pártolásával ezt a kiállítást, melyet díjtalanul tekinthetnek meg, meglátogatja és a tetszetős, hasznos és meglepően olcsó művészeti tárgyakból vásárol. A kalotaszegi háziipar fejlesztése körül Tutsek Sándor dr. országgyűlési képviselő fáradozik lelkes buzgalommal. Neki köszönhetik a körösfői háziiparral foglalkozók az eddigi fényes eredményeket is. A kiállítást a budapesti telep igazgatója, Bokor Imre fogja vezetni.

— **Művészet a fényképészetben.** Az Andrássy-uton, Weisz Hugó fényképészeti kirakatai ismét szenzációs látnivalóval állítják meg sétájában a fényes korzó közönségét. Az előkelő aradvárosi és aradmegyei közönségnek ez a kedvelt fényképész csodálatraméltó újdonságokkal lepte meg művészetének bázisait. Amit a szaklapok irtak Weisz Hugó merész ujtásairól a fényképészet terén, az mind meglepő változatossággal és ékesszólóan meggyőző bizonyossággal tárul a szemlélő elé. A szakemberek ítéletét, melylyel ezt az aradi mestert a maguk büszkeségének mondják, ime Arad város intelligens közönsége a fényes és izléses dekorációival izlésesen ékesített kirakatok művészi képeiből csak megerősítheti. Csupa szerencsés és hatásos ujtás a festett hátterek mellőzése, a fotográfia erős közeledése a természethez, a művésziesség minden egyes fényképet értékes munkává avatják. A felvételek sokoldalúsága, az interior felvételek, a szabadfény hatások, villanyfényvel végzett tanulmányok, a női és gyermek csoportképek nemcsak a felfogás eredetiségével, de a kivitel finomságával ragadják meg a néző figyelmét. Ez az újabb műtárlat ismét sok dicsőséget szerzett mesterének.

— **Kossak esz. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhetőik** Heim J. cégnél Arad, gróf Nádasdy palota, Szabadság tér 20. 3407

— **Szabó féle pármal ibolya szappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító ültető hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem vers nyezhet vele. Há igazán finom szappannal akar mosdani, feleltetés, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fut., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzu Nesztor és Hegedűs Gyula cégeknel. 3413

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok!

Helyi telefon 635.

Vidéki telefon 635.

Nagy raktár

Weisz és Benjamin

kézimunka-és rövidáru üzlet ARAD, Andrassy-tér 22.

Ajánljuk az újonnan érkezett nagyon szép kezdett és kész kézimunkáinkat valamint mindennemű rövidáru és női divat különlegességeinket.

női férfi és gyermek szövött árukban u. m. harisnya, keztyű, valódi Benger-féle trickó ingek és nadrágok, nagy választék gyermekruhák, karakul télikabát, fejkötő sapka, és karmantyukban.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközöljük.

Szolid árak és pontos kiszolgálás.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz. 1942

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Selye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudelfrakpart 5.

TARKASÁGOK.

(Miért sötét a helyzet.) Barabás Bélától ma tréfálkozva kérdezték a városi közgyűlésen:

— Milyenek látja a politikai helyzetet képviselő ur?

— Ha őszinte akarok lenni, — mondta a nagykőrösi követ — akkor semmilyennek se látom. Ma senki se tudhatja, hogy mit hoz a holnap.

— Holló Lajos azt írta egy minapi vezércikkében, hogy a helyzet nagyon sötét és reménytelen.

— Ez épen olyan — szölte Barabás — mint amikor két kereskedő, Weisz és Schwarz vásárra mentek. Utközben betértek egy osárdába. Vasorára elfogyasztották a magukkal vitt sajtot és a maradékot lefekvéskor a faliszekrénybe tették. Hajnal felé Weisz fölkel, hogy az ablakon át megnézze: milyen az idő, virrad-e már? Az ablak helyett azonban a fali szekrény ajtaját nyitotta ki tévedésből.

— Na milyen az idő? — kérdezte Schwarz.

— Még nagyon sötét van, — mondta az álmos Weisz — és úgy érzem mintha az egész világ bűdös volna attól a sajtól.

— Holló is, — fejezte be Barabás, — tévedésből a saját pártjának a szekrényét nyitotta ki s nem csoda, ha a helyzetet reménytelenül sötétnek látja.

(A legjobb aviatikus.) Arról beszélnek mindenütt, hogy Bleriot repülőgépét a napokban kiállítják Aradon.

— Az a Bleriot egy zsenális ember, — mondják.

— Gyönyörűen repül.

— Már vagy ötször bukott le és azért mindig talpraáll. Semmi baja sincs.

— Na, akkor az én szomszédom, Kinderfeuer fűszeres sokkal jobb aviatikus Bleriotnál.

— Hogyan?

— Az már kilencszer bukott, de mindig talpra állt.

(A kereskedelmi levél.) Egyik olvasónk küldte be ezt a kereskedelmi levelet, amelyet egyik aradi üzletből küldtek az adósoknak:

„Ha azt az ötven métermázsa szentet meg nem fiacti, akkor azt haladéktalanul ügyvédünk kezébe adjuk.“

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 15

Amerika 1 el magasabb. Kínálat mérsékelt. vételkedv hiányzik, kétezer mm. néhány fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli árúlat	2 órai árúlat
Tengeri 1910. májusra	670-671	670-671
Buna 1910. áprilisra	4.10-4.11	4.09-4.10
Zab 1910. áprilisra	7.53-7.54	7.55-7.56
Rozs 1910. áprilisra	10.17-10.18	10.18-10.19
Buna 1910. októ. erre	11.75-1.76	11.76-11.77

Zárul 5 órakor.

Ceztrák hitelrészvény	...	664.75
Magyar hitelrészvény	...	777.-

Melyik jobb?

Egyszerű csukamájolajnál minden esetben jobb a SCOTT-féle EMULSIÓ. Jobb, mert könnyen emészthető és ennélfogva gyorsabb és erőteljesebb a hatása.

Jobb azért is,

5741/6

As Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

mert szívesen veszik be azok, a kik a csukamájolaját undorító íze miatt visszautasítják.

Csakis tiszta és magasfoku lofteni (norvégországi) csukamájolaj használata engedtetik meg a

SCOTT-féle EMULSIÓ

készítésére; mert csak ez a leg-táplálóbb a világon.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszertárban.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1909. évi november hó 16-án:

C) bérlet. C) bérlet.

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Leon Viktor. Zenéjét szerze: Fall Leó. Fordította: Gábor Andor.

S Z E M É L Y E K:

Lyssenwehe B. Szabó J.	Ruttersplatt Várnay Jenő.
Jana, felesége Dióssy Nusi.	Scrop, kalauz Leóvey Leó.
Bakkensky Polgár S.	Kraefleit Boda Ferenc.
Vander Loó Sz. Rontay B.	Martje, neje Zalai Margit.
Leye ügyvéd Gerő János.	Ad-1 Szépey Vilma.
Deesteltonk Beregi S.	Tjonger Nagyivan I.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Doró Biményi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 november 16-án kedd:

1. Szép álmom. Dráma. — 2. A kis leány és a ma'om. Humoros. — 3. Vizi tündér. Fantasztikus. 4. Fox, a tolvaj. Kacagató. — 5. Páris—Lyon—Marseille. Természet után. — 6. Pali, a hős. Humoros. — 7. A narancsárus. Dráma. — 8. A leggyorsabb motorcsónak. Látványosság.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Csütörtökön itt először

a Haverda-ügy.

szenzációs mozgóképfénykép.

NYILTTÉR.

1909. november hó 19., 20 és 21-én péntek, szombat és vasárnap reggel 9 órától este 9 óráig

a Központi Szálló nagytermében

BLERIOR

repülőgépek

KIÁLLÍTÁSA.

Belepődj 1 korona.

Ugyanazon gép, mellyel Bleriot Budapesten felszált.

Népszerű magyarázatokkal egy gépész szolgál. 4229

Jegyek elővételben is a Központi Szálló portásánál, ifj. Kieia Mór, Kerpel Izó és Weisz Leó könyvkereskedéseiben valamint a kiállítási pöntárnál kaphatók.

Csak három napig!

Szénüzletünket

jelentékenyen megnagyobbítva

Andrassy-tér 14. sz. Hermann-palotából

Boros Béni-tér 2. szám

áthelyeztük.

A közeledő fűtési időnyre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési időny tartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott előnyt igénybe venni.

Becsés rendelvényeit új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

Kneffel-ház.

1451

Jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a fiók posta mellett.

Pénzt

84750—1909.

Hirdetmény.

Értesítjük a földtulajdonosokat, hogy a megváltozott művelési ágban talált földek és kertek osztályba sorozása befejeztetett, az erről szerkesztett jegyzék 1909. november 7-től december 7-ig terjedő 30 napon át a városházán a kataszteri nyilvántartó hivatalában közszemlére van kitéve.

A netán sérelmesnek vélt sorozás ellen az érdekeltek felszólalásait a kataszteri nyilvántartónál szóval vagy írásban bejelentetik a közszemle ideje alatt.

Arad, 1909. november 6.

A városi tanács.

Könyvkötészetünkben
tanulóleányok
3 korona kezdőfizetéssel
felvétetnek.

Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiatalulónak
8 korona kezdőfizetéssel
felvétetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Fűszernagykereskedésem
részére szakképzett
segédet
és egy legalább négy középosztályt végzett
gyakornokot keresek.
NAGY FARKAS, ARAD.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételük következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgykő-
és hólyagbajok esetében, valamint
cukorbetegségeknek, csúszos bántal-
maknál; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházával
szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268.
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 8751

Értesítés!

Van szerencsém az igen tisztelt utazóközönséget értesíteni, hogy a régi jóhírnévnek örvendő

„Vas“ szállodát

üzletvezetői minőségben átvettem.

Főtörekvésem, hogy tiszta kényelmes szobáimmal s figyelmes kiszolgálással az igen tisztelt utazó urak minden igényét kielégítek. 4248

Szíves pártfogást kérve maradok kitűnő tisztelettel

özv. Szilágyi Péterné
szállodai üzletvezető.

Húzás már e hó 18. és 20-án.
Magy. kir. szab. osztalysorsjáték.

Az 1909. november 18. és 20-án kezdődő
XXV. I. osztályának
sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy 12.— korona || 1/4 sorsjegy 3.— korona
1/2 " 6.— " || 1/8 " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok.

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
4/4	4/4	4/4	4/4	8/8	8/8	8/8
	36060	36051	55801	55810	55824	
	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott
36051. szám tizenötezer
koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott
36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tízezer** koronát nyert. Ezeket sivi számos 200, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMİN

bank- és váltóüzlete Aradon. 4021
Alapított 1875 évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.
Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

Húzás már e hó 18. és 20-án.

Őszi és téli idényre!

E három fűcik

legolcsóbban

MÜNZ I.

Uri divat üzletében kapható.

Kötött, divat gallérvédők minden létező színekben. 391

Angol bőrkecstyűk szőrmével vagy teveszőrrel belelve.

Valódi amerikai sárczipők.

Ne mulassza el senki megtekinteni a kirakatot.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás.

Bárki meggyőződést szerezhet arról, hogy csakis
Kilényi C. és Társa
 kék gelyóhoz címzett áruházában
 József főherceg-ut 11. szám alatt

szerezheti be legelőnyösebben mindennemű női ruhaszövet, barchet, vászon, kész fehérnemű és trickó áru szükségletét. 4156
 Kérünk próbavásárlást eszközölni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Almanach

1910. évre. Mikszáth Kálmán előszavával. Ára 2 kor., vidékre 2 kor 30 fill. beküldése ellenében bérmentve küldi Inguusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrásy-tér 16. és Weitzer János-u. 178

Teljes ellátást

kaphat egy intelligens fiatalember. Özvegy Vargáné, Kápolna-utca 8a. 4235

Jdösebb ur

teljes ellátást keres gyermektelen, intelligens családnál vagy öregebb urhölgnél. Választ kér e lap kiadóhivatalába „Teljes ellátás” jelígre. 4234

Első kereskedelmit

jó sikerrel végzett fiatalember ajánlkozik ügyvédi irodába mint irnok. Cim a kiadóhivatalban. 4233

English lady

desires to give English lessons. 8-to 10 mornings. Margaret Smith Kazinczy-utca 4. sz. Arad. 4215

Tolnai „Világlapján”

számonként 24 fillér vagy bérletben összes kedvezményekkel, eredeti árban házhoz szállítom. — 100.000 kötetes kölcsönkönyvtáram minden jelentékeny új művel bővitve. Krausz Paulin, Színházépület. 9241

Kézvezetőnői állást keres

keresztény vagy zsidó magányos urnál vagy urnónél vidéken 80 éves tiszta, jó főző, intelligens, értelmes izraelita nő. Szorgalma után állandó jó bánásmódu helyre reflektál. Kivánatra néhány száz forint biztosítékkal rendelkezik. Czime: F. H. Gurahoncz, Arad-megye, Poste restante. 4282

Csinosan butorozott szova

előszobával, irodának is alkalmas, december 1-ére kiadó. Bővebbet Zrinyi-utca 5. 4286

Ponny.

2 szép ponny lovat szerszámmal esetleg kocsiival veszek. Popp Vilmos. Muszka-Magyarad. 4220

Ócska billiárd-asztalokat

és ócska csontgolyókat bármely állapotban veszek. Ajánlatok post-restante Arad „Billiárd” küldendők. 4203

Arad legforgalmasabb

utcájában a főtérhez közel egy jó forgalmu vendéglő más vállalat miatt január 1-től eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4207

Szabadság-téren

jelenleg Färber fűszer üzlet helyisége egészben, vagy részletekre osztva május 1-től kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnénál. 4208

A bor sör

pálinka kezelésben valamint mindennemű édesített italok előállításában teljesen jártas fiatal pince-mester azonnali belépésre kerestetik Steiner Ferencnél, Déván. 4211

Kerestetik

expediciónkba egy jó írással bíró leány.

Veszek tudományos könyveket,

szépirodalmi műveket és egész könyvtárakat, szintugy hangjegyeket is a legmagasabb áron. Az összes zsebalaku albumok, melyek 25-30 korona értékű legkiválóbb hangjegyeket tartalmaznak, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Arad. 3911

Egy fél hosszú

bő szabásu télikabát és blousok eladók. Teleky-utca 10.

Magyar-utca 10. sz. ház

a volt Horváth-féle korcsma-helyiséggel sürgősen

kiadó.

Bővebbet Farkas Samu fűszerkereskedőnél, Gáj. 4209

Uj női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujönnan megnyit

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik Katona László, női és férfi szabó, Szabadságtér-1. szám alatt. 2820

XXXXXXXXXXXX

Diamant Jenő

épllet- és díszmű-bádogos. 1924

Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári flusko-lával szemben.)

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Értesítés!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy jóhírnévnek örvendő 4241

szücs üzletem

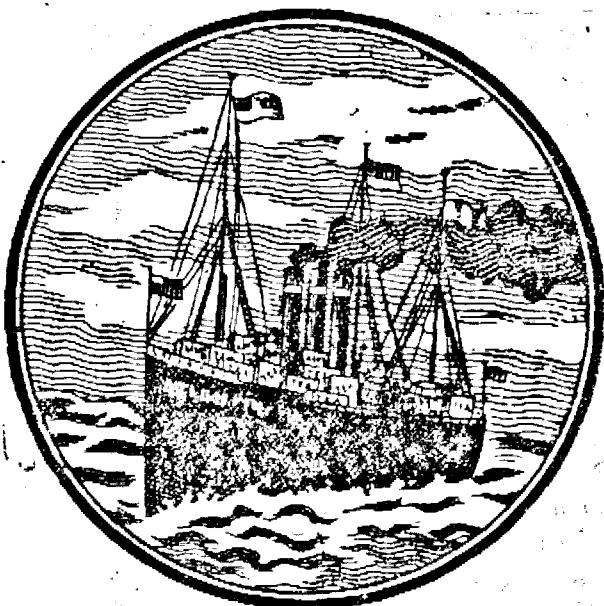
Szabadság tér 17. sz. alól, Hal-tér 13. sz. alá

helyeztem át.

Rendeléseket, javításokat, a legújabb divatnak megfelelően jutányos áron készítek, ugy nyári megóvást elvállalok. A n. é. közönség szíves pártfogását kérem teljes tisztelettel

Beregszászy Lajos, szücsmester, Hal-tér 13.

TELEFON 609. SZ.

ATLANTIKA

KÁVÉ és TEABEHÓZATAL

TEA és RUMJAI

minőség és ár tekintetében felülmulhatatlanok.

EGYEDÜLI ELÁRUSÍTÁS:

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 20. SZÁM

FISCHER ELIZ-PALOTA

4237